

Oheisliite / Khall 9.12.2019
Erillisliite / Valtuusto 19.12.2019

TALOUSARVIO 2020

TALOUSSUUNNITELMA vuosille 2021 - 2022

Kunnanhallitus 9.12.2019
Kunnanvaltuusto 19.12.2019

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu	
1.	YLEISPERUSTELUT	
1.1	Talouden yleinen kehitys	3
1.2	Kainuun alueen talous	4
1.3	Ristijärven kunta	5
1.3.1	Taloudelliset lähtökohdat	6
1.3.2	Talouden tasapainottaminen	9
1.3.3	Henkilöstö	10
1.3.4	Väestölliset lähtökohdat	11
1.3.5	Työllisyys	12
1.4	Kuntastrategia	13
1.5	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	14
1.6	Talousarvion täytäntöönpano ja sitovuus	14
2.	TALOUS	16
2.1	Talousarvion toimintakate vastuualueittain	16
2.2	Tuloslaskelma	17
2.3	Investoinnit	18
2.4	Rahoituslaskelma	19
2.5	Kokonaistulot ja –menot	20
2.6	Riskien hallinta ja sisäinen valvonta	22
3.	TALOUSARVIO PALVELU- JA TEHTÄVÄALUEITTAIN	23
	Vaalit, Kunnanvaltuusto, Tarkastuslautakunta	23
	Kunnanhallituksen palvelualueen tehtäväalueet	24
	Sivistyspalvelut	33
	Tekniset palvelut	41
	Maaseutupalvelut	45
	Lupa- ja valvontalautakunta	47
4.	HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	49
5.	KONSERNIN TAVOITTEET	51
LIITTEET		

1. YLEISPERUSTELUT

1.1 Talouden yleinen kehitys

Valtiovarainministeriön taloudellisen katsauksen (syksy 2019) mukaan Suomen taloudessa jatkunut hyvä suhdanne on kohentanut julkisen talouden tilaa. Vuonna 2018 julkisen talouden alijäämä suopistui jälleen edellisvuodesta. Suotuisasta suhdannetilanteesta huolimatta julkinen talous pysyy alijäämäisenä ennustejaksolla ja alijäämän ennustetaan kasvavan lähivuosina. Samalla talouskasvu vaimenee ja hallitusohjelman toimeenpano ja väestön ikääntyminen kasvattavat julkisia menoja.

Paikallishallinnon alijäämä syvenee edelleen vuonna 2019. Menoja kasvattavat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeen kasvun lisäksi mm. kunta-alan palkankorotukset ja kilpailukykysovimuksen lomarahaleikkausten päättyminen, jonka vaikutus näkyy suurimmaksi osaksi jo vuonna 2019.

Vuonna 2019 bruttokansantuote kasvaa 1,5 %. Siitä huolimatta, että näkymät vientimarkkinoilla ja maailmantaloudessa ovat heikentyneet, Suomen vientiteollisuuden näkymät eivät ennustejakson alkupuolella heikkene merkittävästi. Sen sijaan yksityisten investointien kasvun arvioidaan hidastuvan ja julkisten investointien kasvu jatkuu nopeana. Tuotannollisten investointien näkymät ovat hyvät. Kulutuksen kasvua tukee ansiotason nousu sekä työllisyyden kohentaminen. Kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen kasvu pysyy nopeana.

Vuonna 2020 BKT kasvaa 1,0 %. Talouskasvun hidastuminen ja nimellispalkkojen nousu alkavat asteittain heikentää työllisten määrän kasvua. Työllisyysaste nousee 73,5 prosenttiin vuoteen 2021 mennessä työikäisen väestön edelleen vähentyessä. Talouden kasvu ei kuitenkaan riitä nostamaan työllisyysastetta 75 prosenttiin ilman merkittäviä lisätoimia. BKT kasvu hidastuu 0,9 prosenttiin vuonna 2021.

Julkisessa taloudessa on edelleen vakavia rakenteellisia ongelmia. Väestö ikääntyy ja se näkyy kasvupaineena eläke-, hoito- ja hoivamenoissa myös tulevaisuudessa. Ikäsidonnaiset menot kasvattavat julkisia menoja keskimäärin 0,5 mrd. euroa vuodessa. Nouskauden jälkeen julkisen talouden puskurit seuraavan taantumien varalle ovat jäämässä ohuiksi, mikä osaltaan johtuu väestön ikääntymisen aiheuttamasta menojen kasvusta.

Kuntatalous heikkeni selvästi vuonna 2018. Toimintakate heikkeni noin 0,9 mrd. euroa ja vuosikate noin 1,3 mrd euroa vuodesta 2017. Toimintakateen heikkenemistä selittää kuntien toimintakulujen, erityisesti palkkamenojen, kasvun kiihtyminen edellisestä vuodesta. Kuntatalouden vuosikate ei aivan riittänyt kattamaan poistoja ja arvonalentumisia eikä nettoinvestointeja. Vuosikate heikkeni kaikissa maakunnissa ja kuntakokoryhmissä. Negatiivisen vuosikatten kuntia oli 38.

Paikallishallinnon rahoitusasema kohenee hieman vuonna 2020 kuluva vuodesta, mutta kohenemine on väliaikaista ja sitä selittävät mm. ajoitukselliset tekijät. Etenkin valtionapujen nopein kasvu kohdistuu vuoteen 2020. Valtionapujen muutos ei kokonaisuudessaan merkitse paikallishallinnon vahvistumista, vaan merkittävä osa valtionapujen kasvusta vastaa joko muiden tulojen vähennyistä tai kustannusten kasvua. Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain mukaan valtionosuus uuteen tai laajenevaan tehtävään on 100 %. Lisäksi hallitusohjelman mukaan kuntien tehtäviä ja velvotteita lisääviin tai laajeneviin toimenpiteisiin osoitetaan täysi valtionrahoitus tai vastaavasti muita tehtäviä tai velvotteita poistetaan. Vuoden 2020 valtionosuuksia vähentää vuodelle 2019 maksettavaksi siirretty

237 milj. euron osuus paikkaamaan kuntien verotulotilitysten maksun viivästymisestä johtuvaa vajausta. Kuntakohtainen osuus määräytyy asukasluvun perusteella.

Myös verotulojen kasvua kiihdyttää ensi vuonna kertalountoinen tekijä, kun sivutoimen palkoisa maksettavien veronpalautusten odotetaan vähenevän. Paikallishallinnon tulojen kehitys ei kuitenkaan riitä parantamaan kuntien talouden tilaa, sillä investoinnit pysyvät mittavina ja sosiaali- ja terveystalouden palveluntarve kasvaa edelleen väestön ikääntymisestä johtuen. Kuntatalouden alijäämän ennustetaankin syvenevän vuosina 2021 – 2023. Kuntatalouden vahvistuminen edellyttää tuottavuutta lisääviä toimia ja rakenteellisia uudistuksia sekä kuntien ja kuntayhtymien omia sopeutustoimia. Koska mahdollisuudet menopuolen sopeutukseen on jo käytetty, kohdistuu kunnallisveroprosentteihin lähivuosina huomattavaa korotuspainetta.

Kokonaistaloudelliset ennusteen ja taustaoletukset

Lähde: Tilastokeskus v. 2017 – 2018, Ennusteet vv. 2019 – 2022 VM kuntatalousohjelma syksy 2019

Prosenttia	2017	2018	2019	2020	2021	2022
BKT, määrän muutos, %	2,7	2,3	1,7	1,4	1,2	1,0
Palkkasumman muutos, %	2,6	4,7	4,0	3,7	3,4	2,8
Yleinen ansiotaso, muutos-%	0,2	1,8	2,8	3,3	3,1	3,0
Kuntien ansiotaso, muutos, %	-1,1	1,3	3,6	3,8	3,1	2,8
Työttömyysaste, %	8,6	7,4	6,9	6,1	6,0	6,1
Kuluttajahintojen muutos, %	0,7	1,1	1,2	1,5	1,7	1,8
Valtionosuusindeksin muutos, %	-0,5	1,4	1,6	2,7	2,7	2,6

Kuntatalouden kehitys vuosina 2017 – 2021

Manner-Suomen kunnat (mrd euroa)

Lähde: Valtiovarainministeriö: Kuntatalousohjelma vuodelle 2019, syksy 2018

mrd. euroa	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	TP	TPA				
Toimintakate	-28,12	-29,07	-29,4	-30,6	-31,7	-32,9
Verotulot	22,43	22,33	23,8	24,6	25,5	26,3
Käyttötalouden valtionosuus	8,50	8,46	8,3	9,3	9,4	9,8
Rahoituserät, netto	0,45	0,40	0,3	0,2	0,1	0,0
Vuosikate	3,27	2,11	2,9	3,4	3,3	3,2
Poistot	-2,20	-2,13	-2,8	-2,9	-3,0	-3,1
Vuosikate-poistot	1,07	-0,02	0,1	0,5	0,3	0,1
Nettoinvestoinnit	-2,38	-2,77	-4,1	-4,3	-4,5	-4,4
Vuosikate-nettoinvestoinnit	0,89	-0,66	-1,2	-0,9	-1,2	-1,2
Lainakanta	16,13	16,73	21,0	22,2	23,8	25,5
Rahavarat	5,18	4,85	6,0	6,0	6,0	6,0
Veroprosentti, painotettu	19,92	19,87				

1.2 Kainuun alueen talous

ELY-keskuksen julkaiseman Alueelliset kehitysnäkymät – mukaan talouden kehitys on

ollut pitkään Kainuussa positiivista, mutta sen hidastumisesta on nähtävissä selviä merkkejä. Kriittinen tekijä lähitulevaisuudessa on työvoiman riittävyys. Regrytointiongelmia on paljon ja tilanteeseen on erittäin vaikea löytää nopeita ratkaisuja, sillä työvoiman määrällinen kohtaanto-ongelma on suuri ja osaamisen kohtaanto-ongelmaan vaikuttaa osaltaan maakunnan koulutussektorin kapea-alaisuus. Kainuun väestö väheni kesäkuusta 2018 kesäkuuhun 2019 yhteensä 832 henkilöllä. Vähenevään väestön kehitykseen ja vanhenevaan ikärakenteeseen on vaikea vaikuttaa. Ilman suurta määrää uusi nuoria työikäisiä asukkaita negatiivinen väestönkehitys jatkuu ja vanhushuoltosuhde vaikeutuu. Kainuussa on työikäisiä eläkeläisiä enemmän kuin työttömiä. Myös yrittäjät ikääntyvät, mikä vaikuttaa nykyisen yritys-kannan säilyttämiseen ennallaan. Eläkepoistuma on Kainuussa niin suuri, että 2020 –luvun alussa paikallinen työvoima ei riitä edes nykyisiin työpaikkoihin. Kainuu tarvitseekin merkittävästi lisää työperäistä maahanmuuttoa, jotta työllisten määrä saadaan pysymään nykyisellä tasolla.

Maatalouden rakennemuutos jatkuu edelleen Kainuussa. Maitoa tuottavien tilojen määrä laskee tasaisesti. Maatilojen kokonaismäärän kehityksen ennustetaan säilyvän lähes entisellä tasolla.

Kainuun kuntien talous heikkeni vuonna 2018. Tilinpäätöstietojen mukaan neljällä kunnalla vuosikate oli –merkkinen. Suhteellinen velkaantuneisuus oli niin ikään puolella kunnista yli 50 %. Keskimääräinen vuosikate oli 8 €/asukas. Tulosta heikensi mm. sosiaali- ja terveydenhuollon kasvaneet kustannukset. Sote –kuntayhtymän kunnille kustannukseksi tullut mittava alijäämä painoi vuosikatteen negatiiviseksi useassa kunnassa. Lähes saman suuruisen alijäämän Sote ky:ltä on tulossa myös vuodelta 2019. Kuntien yhteenlaskettu tilikauden tulos oli alijäämäinen. Valtiovarain sivuilla olevan kuntien taloustietojen perusteella tilikauden tulos vuosilta 2019 ja 2020 olisi edelleen usealla kunnalla alijäämäinen. Kasvavien sotekustannusten hallinta ja kustannusten pitäminen tulevana vuosina tasolla, jonka kuntien talous kestää, on iso haaste ja edellyttää uudenlaista ajattelua palvelujen järjestämisessä.

1.3 Ristijärven kunta

1.3.1 Taloudelliset lähtökohdat

Ristijärven kunnan vuoden 2020 talousarvion laadinnassa lähtökohtana on edelleen alijäämäisen kehityksen pysäyttäminen suunnitelmakaudella. Alijäämäkehitystä ei saatu pysäyttämään asetutetusta tavoitteesta huolimatta. Vuoden 2018 tilinpäätös oli alijäämäinen ja myös vuoden 2019 tilinpäätös tulee olemaan alijäämäinen. Talouden alijäämäisyyttä lisää merkittävästi Sote ky:n ennustettu yli 20 milj. euron alijäämä. Talousarvion laadinnan lähtökohtana oli kunnanhallituksen asettama tavoite 2,5 %:n säästö toimintakatetasolla vuoden 2018 toteutuneesta toimintakatteesta. Tavoite on haastava, kun otetaan huomioon kasvavat kustannukset palvelujen uudellen järjestämisestä johtuen sekä lakisääteiset velvoitteet sivistystoimissa. KIKY-sopimus ei ole voimassa enää vuonna 2020, mikä merkitsee henkilöstömenojen kasvua. Työehtosopimusten voimassaolo päättyy maaliskuun 2020 lopussa, mikä oletettavasti merkitsee paineita henkilöstömenojen kasvulle uusia sopimuksia neuvoteltaessa.

Ristijärven kunnan taloudellinen tilanne on uuteen talousarviovuoteen lähdetessä kuitenkin kohtuullinen, sillä kunnalla ei ole rasisiteena kattamattomia alijäämiä. Kertynyttä ylijäämää vuoden 2018 tilinpäätöksen jälkeen on 1,3 milj. euroa. Lisäksi kunnalla on investointivaraukseen siirretty ylijäämää 0,5 milj. euroa. Mikäli vuoden 2019 talous toteutuu elokuun

ennusteen mukaisena laskee ylijäämävaranto alle 1 milj. euron. Kunnan lainakanta oli vuoden 2018 lopussa 3 699 euroa/as ja konserilainaa oli 5 897 euroa/asukas. Vuonna 2019 talousarviolainaa on nostettu 800 000 euroa alkaneen vuokratalon saneerauksen rahoittamiseen. Maksuvalmiuden ylläpitoon otettua lyhytaikaista lainaa ei ole pystytty vähentämään.

Vuoden 2020 valtionosuudet kasvavat verrattuna vuoteen 2019. Kuntaliiton lokakuun 2019 ennakkollisen laskelman mukaan kunnan valtionosuudet olisivat 6,1 milj. euroa. Lisäys vuoteen 2019 on 253 156 euroa ja 4,3 %. Kunnallisveroja on arvioitu tilitettävän 3 679 000 euroa (muutos 1,2 %), kiinteistöveroja 826 000 euroa (muutos 3,5 %) ovat vuoden 2018 ja yhteisöveroja 480 000 euroa (muutos 8,3 %). Muutos on vuoden 2018 toteutuneisiin tilityksiin.

Verotulojen ja valtionosuuksien lähempi tarkastelu on jäljempänä Tulo- ja menolajikohtaisen tarkastelun osioissa. Valtuuston on päättänyt 13.11.2019 säilyttää vuoden 2020 veroprosentit vuoden 2019 tasossa.

Talousarvion vuodelle 2020

Toimintakate on -11 136 883 euroa, mikä on 4,8 prosenttia enemmän kuin vuoden 2018 tilinpäätöksessä. Vuosikate jäi niukasti miinukselle ollen - 58 353 euroa.

Talousarviovuoden nettoinvestoinnit ovat +62 000 euroa. Merkittävin investointi on vuoden 2019 syksyllä aloitettu Aholantie 30 vuokratalon muutostyö, jossa isoja asuntoja muutetaan kysyntää vastaavaksi pienemmiksi asunnoiksi ja tehdään muut tarpeelliset peruskorjaukset. Investoinnin kustannusarvio vuodelle 2020 on 600 000 euroa. Toteuttaminen rahoitetaan v. 2019 loppuvuodesta nostetulla talousarviolainalla. Investointien loppusumma osoittaa tuloa johtuen vuodelle 2020 ajoittauvasta tereyaseman rakennuksen myyntitulosta. Muihin pitkäaikaisiin investointimenoihin on varattu määräraha TAHE-projektin käyttöön ottamisen kustannuksiin (91 000 €) sekä asiahallintaohjelman uudistamiseen (10 000 €). Kunnallistekniikan investointina jatketaan katuvalojen uudistamista.

Tulo- ja menolajikohtainen tarkastelu

Toimintatuotot sisältävät myyntituotot, maksutuotot, avustukset ja muut tuotot.

Yhteensä ulkoisia toimintatuottoja arvioidaan saatavan yhteensä 3 719 950 euroa.

Myyntituotoista, 2 672 906 euroa, on 67,8 prosenttia maatalouslomituksen Melan korvauksia. Muita merkittäviä myyntituottoja ovat ateriapalvelunmyynti, kaukolämmön myynti ja puun myynti.

Maksutuotoista suurin osa on lomitushallinnon tuloja. Muita maksutuottoihin sisältyviä eriä ovat lasten päivähoidon maksut ja rakennusvalvonnan lupamaksut.

Muista tuotoista (483 189 €) pääosa muodostuu kiinteistöjen vuokratuloista.

Toimintakulut kasvavat vuoden 2018 tilinpäätöksestä 0,7 prosenttia. Kainuun Sote – kuntayhtymän maksuosuus nousee vuoden 2019 ennakkona maksettuun maksuosuuteen verrattuna 4,4 prosenttia. Kainuun liiton maksuosuus alenee jonkin verran, kuten myös Pelastuslaitoksen maksuosuus. Tukipalvelujen (talous- henkilöstö- ja atk-palvelu) kustannukset kasvavat merkittävästi johtuen, mutta uusien järjestelmien odotetaan tuovan tehokkuutta hallinnon tehtävien suorittamiseen sikäli kun ne otetaan kaikilta osin käyttöön.

Kainuun sote – kuntayhtymän, Kainuun liiton ja pelastuslaitoksen maksut

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020
Kainuun Maakunta – ky / Kainuun Sote ky	7 189 993	7 365 420	7 077 000	7 013 068	7 373 703
Tukipalvelut	79 303	79 257	75 172	81 155	29 000
Kainuun liitto	45 691	44 054	43 750	43 731	43 301
Kainuun pelastuslaitos	120 872	120 275	128 380	129 744	128 727

Kainuun Sote ky tuottaa kunalle vuonna 2020 ICT-palvelut. TAHE-palvelut tuottaa Monetra Oulu Oy. TAHE –palveluihin on varattu 93 000 euron määräraha.

Henkilöstökulut alenevat vuoden 2018 tilinpäätökseen verrattuna 1,1 prosenttia ja vuoden 2019 talousarvioon verrattuna 2,4 prosenttia. Henkilöstökulujen osuus ulkoisista toimintamenoista on 29,3 prosenttia.

Palvelujen ostoihin varattu määräraha on 4,4 prosenttia enemmän kuin vuonna 2018 toteuma, ja 6,9 prosenttia enemmän kuin vuoden 2019 talousarviossa. Kustannuksia nostavat TAHE-kustannukset sekä pelkästään vuodelle 2020 ajoittuvat kertaluontoiset menot mm. teknisellä palvelualueella sekä soten maksuosuuden kasvu. Palvelujen ostojen osuus ulkoisista toimintakuluista on 65,2 prosenttia.

Aineiden ja tarvikkeiden ostoon varattu yhteenlaskettu määräraha laskee 17,9 prosenttia vuoden 2018 tilinpäätöksen tasosta ja 21,8 prosenttia vuoden 2019 talousarviosta. Aineiden ja tarvikkeiden osuus ulkoista käyttötalousmenoista on 2,6 prosenttia, joten niihin varatun määrärahan muutoksilla ei ole merkittävää vaikutusta kunnan kokonaistulokseen.

Avustuksiin on varattu 297 800 euroa. Määrä sisältää muun muassa lasten kotihoidon tuen ja sen kuntalisän, vauvarahan ja avustuslainojen lyhennykset, tieavustukset sekä työmarkkinatuen kuntaosuuden. Avustuksiin varattu määräraha nousee 20,2 prosenttia vuodesta 2018. Muun muassa työmarkkinatuen kuntaosuuteen on varattu aikaisempi vuosia enemmän rahaa vuoden 2019 toteutuman perusteella.

Valtionosuudet ovat merkittävä osa kunnan tulorahoituksesta ja niiden aleneminen vaikuttaa suoraan kunnan rahoitusasemaan ja tulokseen, ellei muutosta saada kompensoitua tulo- ja/tai menorakennetta muuttamalla. Vuonna 2020 valtionosuuksia saadaan kuntaliiton ennakkollisen laskelman mukaan 253 156 euroa enemmän kuin v. 2019. Lopulliset tiedot talousarviovuoden valtionosuuksista saadaan joulukuun lopussa.

Ennakkotieto vuoden 2020 valtionosuuksien määrästä (Lähde: Kuntaliitto 14.10.2019)

Suunnitelmavuodet 1 000 €

	Arvio 2020	Päätös 2019	Muutos 2020/2019	Arvio 2021	Arvio 2022
Verotulotasaus	945 910	939 882	6 028	6 028	6 028
Peruspalvelut, laskennallinen - rahoitusosuus 3523,91 € / as vuonna 2019		9 951 520 -4 840 763			
Peruspalvelujen valtionosuus	5 564 202	5 110 757	453 445	453 445	453 445
Veromenetysten kompensaa- tio	815 664	67 369			

Opetus- ja kulttuuritoimen vo - rahoitusosuus €/as Opetus- ja kulttuuritoimen vo	-265 018	-340 850 -273 481	-8 463	-8 463	-8 463
Yhteensä	6 114 848	5 776 739	338 109	338 109	338 109

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus vuoden Kuntaliiton arvio.

Käyttötalouteen opetustoimen tuloksi kirjattavien kotikuntakorvausten nettotulo on 16 361 euroa.

Verotuloja arvioidaan saatavan kuntaliiton veroennustelaskelman mukaan yhteensä 1,2 prosenttia enemmän kuin vuonna 2019. Ristijärven kunnan kunnallisverotulojen perusteena olevien ansiotulojen määrän ennustetaan olevan 27,4 milj. euroa, missä on kasvua v. 2019 on 1,0 prosenttia.

Yhteisöveroa arvioidaan saatavan talousarviovuonna 480 000 euroa, mikä on 3,1 prosenttia enemmän kuin vuoden 2019 ennuste. Yhteisöveron määrän ennustetaan kasvavan edelleen vv. 2021 ja 2022.

Kiinteistöverotuloja arvioidaan saatavan 826 000 euroa, kun vuoden 2018 toteuma oli 818 000. Ristijärven kunta ei ole korottanut kiinteistöveroprosentteja vuodelle 2020. Yli 50 % kiinteistöverosta tulee voimalaitosten verosta. Kiinteistöverotilitysten ei ennusteta kasvavan vuosina 2021 ja 2022.

Kiinteistöveron määrään vaikuttaa kunnan päättämien prosenttien ohella kiinteistöjen arvon kehitys.

Verotulojen kertymä vv. 2017 – 2018, ta 2019, Ta 2020 ja taloussuunnitelmavuodet 2021 – 20222
1000 € /toteutuneet tilitykset (Verotuloja tilitetään kalenterivuoden aikana usealta verovuodelta.)

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020	Ts 2021	Ts 2022
Kunnallisvero - %	21,50	21,50	21,50	21,50	21,50	21,50
Kunnallisverotilitykset	3 762	3 555	3 755	3 679	3 755	3 829
Kiinteistöverotilitykset	826	818	809	826	826	826
Yhteisöverotilitykset	494	443	488	480	504	521
Yhteensä tilitykset	5 082	4 816	5 052	4 984	5 084	5 175
Efektiiivinen veroaste	13,30	13,44	13,45	13,46	13,58	13,70

Efektiiivinen veroaste kuvaa verovähennysten osuutta verotettavista tuloista eli kuvaa kunnan saamaa todellista tuottoa verotettavista tuloista.

Maksuunpantujen verojen muutos (lähde: 9.10.2019 Kuntaliitto)

Maksuunpano ao. verovuodelta 1000 €

	2018 1000 €	Muutos 2017/2018	Ennakkotieto v. 2019 1000 €	Muutos 2019/2018	Arvio v. 2020 1 000 €
Kunnallisvero	3 653	65	3 653	0	3 693
Osuus yhteisöverosta	443	-2	470	27	485
Maksuunpantu kiinteistövero	822	-13	839	17	839
Maksuunpannut verot yhteensä	4 918	50	4 962	44	5 004

Maksuunpantava vero ei ole sama kuin kunnalle tilitetty verotulot.

Veroprosentit 2020

Kunnallisveron %	21,50
Kiinteistöveron taso, %	
*yleinen	1,10
*vakituinen asuinrakennus	0,55
*muut kuin asuinrakennukset	1,55
*voimalaitos	3,10
* yleishyödyllinen yhteisö	0,00

Verotuksellisten tulojen kehitys

1000 euroa

	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020	Ts 2021	Ts 2022
Verotulot (tilitetyt)	4 819	5 082	4 816	5 052	4 984	5 084	5 174
Valtionosuudet	6 087	6 081	5 777	5 795	6 115	6 115	6 115
Yhteensä tilitykset	10 906	9 843	10 593	10 847	11 099	11 199	11 289

Valtionosuudet 2020: Kuntaliitto 14.10.2019

Talousarviolainat

Rahalaitoksilta otettujen talousarviolainojen määrä vuoden 2018 tilinpäätöksessä oli 4 milj. euroa sisältäen lykytaikaisen kassalainan. Lisäksi konserniyhtiöltä otettua lainaa oli jäljellä 576 487 euroa. Vuoden 2019 aikan uutta talousarviolainaa otettiin investoinnin rahoittamiseen 800 000 euroa, jolloin rahalaitoslainan kokonaislainamäärä on uuteen talousarviovuoteen lähdeittäessä 4,5 milj. euroa ja 3 524 €/as*. Konsernin lainamäärä vuoden 2018 lopussa oli 7,6 milj. euroa ja 5 897 €/as. Talousarviovuodelle 2020 on varattu 400 000 euroa talousarviolainojen nostoon. Jos laina jouduttaisiin kokonaisuudessaan otamaan kunnan pitkäaikaisen lainan määrä on vuoden 2020 lopussa on arvioilta noin 5,5 milj. euroa edellytyksellä, että kassalainan määrä säilyy vuoden 2019 lopun suuruisena. Asukasta kohden laskettuna lainaa on 4 356 euroa. Kuntarahoituksen pitkäaikaisten lainojen määrä on vuoden 2019 lopussa 1 969 €/as. Korkomenojen ennakoidaan pysyvän vuoden 2019 tasossa.

*) asukasluku 31.8.2019/Tilastokeskus. Vuoden 2020 asukasluku 1272.

Lyhytaikaiset kassalainat

Ristijärven kunnalla on Kuntarahoituksen 2,5 milj. euron kuntatodistusohjelma, jota käytetään tilapäiseen maksuvalmiuden turvaamiseen. Talousarvion laadintahetkellä nostettuna on 1,7 milj. euroa. Kassalainan määrä kasvoi vuoden 2019 aikan 500 000 eurolla. Kassalainalla rahoitettiin Soten alijäämän maksu. Kassalainan korko on ollut koko vuoden nolla prosenttia. Kassalainakin on maksettava takaisin ja se kasvattaa kunnan rahalaitoslainojen kokonaisuutta.

1.3.2 Talouden tasapainottaminen

Kunnan talous on ylijäämäinen tai vahvistuva, kun vuosikate kattaa sekä pitkäaikaisten lainojen lyhennykset sekä korvausinvestoinnit. Ylijäämäisessä taloudessa tulo- ja investointitilillä jää vielä sen jälkeen, kun pitkäaikaisten lainojen lyhennykset ja korvausinvestoinnit on rahoitettu. Kunnan talous on tasapainossa, kun vuosikate kattaa poistot. Tasapainoisessa taloudessa tulo- ja investointitilillä riittää paitsi toimintamenoihin myös pitämään palvelujen tuotantovälineet, kuten rakennukset ja verkostot, toimintakunnossa ilman lainanottoa tai

omaisuuden myyntiä. Kunnan talous on heikkenevä, kun vuosikate on positiivinen, mutta tilikauden tulos negatiivinen. Minimitavoitteena voidaan pitää sitä, että vuosikate on positiivinen. Toteutuessaan talousarvion negatiivinen vuosikate tarkoittaa, että tulot eivät ole riittäneet toimintamenoihin, vaan toiminnan rahoittamiseen on jouduttu käyttämään vierasta pääomaa.

Kunnan talouden tila on heikko, kun vuosikate on negatiivinen. Ristijärven kunnan vuosikate oli vuoden 2018 tilinpäätöksessä negatiivinen.

Ristijärven kunnan talous on ollut kolmena peräkkäisenä vuotena heikkenevä, koska tilinpäätös on ollut alijäämäinen. Yhteensä taseen ylijäämä on vähentynyt lähes 624 000 euroa.

Vuoden 2019 tilinpäätös tulee olemaan myös alijäämäinen. Alijäämää ovat aiheuttaneet pääasiassa kertaluontoiset omaisuuden ja saatavien alikirjaukset ja Soten alijäämä. Taseen ylimäärä ei riitä pitkään, mikäli alijäämäkehitys edelleen jatkuu myös tulevina vuosina.

Talouden kehityksen suunnan kääntäminen edellyttää kriittistä menojen tarkastelua ja tiukkaa talouden pitoa; muutoksia toimintatavoissa ja – rakenteissa. Kuntiin kohdistuvat digitalisaatiovaatimukset hallinnossa ja palvelujen tuottamisessa edellyttävät kasvavia taloudellisia panostuksia, mutta niiden uskotaan lisäävän toimintojen tehostumista ja myös säästöjä samoin kuin uudet tavat tuottaa tuki- ja muita palveluja. Talouden tilan tarkastelua ei saa rajata pelkästään peruskuntaan, vaan kuntalain mukaan talouden tilaa tulee tarkastella koko kuntakonsernin osalta. Vielä tämän valtuustokauden aikana on tarpeen tehdä ohjelma, jossa peruskunnan toiminnot ja palvelut käydään kriittisesti tarkastellen lävitse ja avoimin mielin etsitään vaihtoehtoja tuottaa palvelut kustannustehokkaasti. Myös luonnollisen (eläköityminen) poistuman yhteydessä tulee aina selvittää, onko tehtävä mahdollista hoitaa kuntien välisellä yhteistyöllä tai muulla ostopalvelulla vai palkataanko tilalle uusi henkilö mahdollisesti uudella tehtäväsisällöllä.

1.3.3 Henkilöstö

Vuoden 2018 lopussa kunnan henkilöstön määrä oli 114, mistä maatalouslomittajien osuus oli 60. Vakinaisten osuus henkilöstöstä oli 87, joista maatalouslomittajia 41. Vakinaisen henkilöstön määrä on kasvanut varahaiskasvatuksessa ja opetustoimissa. Hallinnossa henkilöstön määrä on pysynyt saman eikä määrääkisiakaan ole käytetty. Teknisellä palvelualueella vakinaisen henkilöstön määrä on vähentynyt, mutta tilalla on ollut määräaikaisia. Säännöllisesti sijaisia käytetään ateria- ja puhtaanapitopalveluissa. Vuoden 2020 ajan ateria- ja puhtaanpidon henkilöstössä tapahtuu muutoksia, kun atariatuotannon henkilöstö siirtyy Attendo Oy:n palvelukseen toimintojen siirron myötä. Henkilöstö palvelu- ja tehtävälueittain on esitetty talousarviokirjan sivulla 49 olevassa taulukossa.

Palvelualue	TP 2018	TA 2019	TA 2020	josta määräaikaisia v. 2020
Hallinto ja tukipalvelut	12,5	12,5	4,5**	
Sivistyspalvelut	33	31,0	31	
Tekniset palvelut	4,5	4,5	7,5	1
Maaseutupalvelut	63	*100,5	131,5	90
Yhteensä ilman tukityöllistettyjä	114	148,5	174,5	91

*ei sisällä arvioita tilapäisistä lomittajista, joita on budetoitu 50

** Ateriapalveluhenkilöstö siirtyy Attendo Oy:n palvelukseen liikkeenluovutuksella 1.3.2020 ja puhtaanapitohenkilöstö siirtyy teknisen toimen alaisuuteen 1.1.2020. Teknisellä toimella varaus määrääkaiseen.

Käytetään tarvittaessa. Teknisen toimen henkilöstöön sisältyy varaus yhteen määräaikaiseen neljän kuukauden ajaksi.

Henkilöstömenojen osuus ulkoisista käyttötalousmenoista vuoden 2020 talousarviossa on 29,3 prosenttia. Kasvua vuoteen 2018 on 1,1 prosenttia. Vuoden 2019 talousarvioon verrattuna kulut laskevat 2,5 prosenttia. Kulujen alemista selittää maatalouslomitukseen henkilöstömenojen aleneminen 5,8 % sekä ateriapalvelujen henkilöstön siirto Attendo Oy:n palvelukseen toimintojen siirron yhteydessä. Myös teknisellä toimella henkilökunta vähennee, kun määräaikaisen palkkaukseen ei ole varattu rahaa koko vuodeksi. Kunnan ohjeistus vuosilomien jaksottamisesta niin, että kesälomakauden ulkopuolisesta loman osasta saa enimmillään (38 pv:n loma) jättää seuraavan vuoden aikana pidettäväksi 10 päivää on edelleen voimassa. Myös henkilökunnalle normaalia edullisempi malli palkattomien työ- ja virkavapaiden pitämisestä on voimassa.

Eläkemenoperusteinen eläkemaksu vuonna 2020 on Kevan lokakuussa ilmoittaman ennakkolaskelman mukaan euroa 297 000 euroa.

Henkilöstöjohtamisen tavoitteena on henkilöstön tukeminen muutoksessa, työssä jaksamisen tukeminen muun muassa pyrkimällä mahdollisuuksien mukaan järjestämään osaaikatyötä osittain työkykyisille. Pienen organisaation haasteena on korvaavien työtehtävien järjestäminen työssäjatkamisen tukemiseksi työkyvyn heikentyessä.

Henkilöstön omaehtoista kunnon ylläpitoa edistetään liikuntasetelin avulla. Työnantaja mahdollistaa henkilöstön osallistumisen työkykyä ylläpitäviin kuntoutuksiin. Virkistystoiminnassa henkilöstölle pyritään järjestämään kaksi TYKY-iltapäivää vuoden aikana. Henkilöstölle pidetään tarvittaessa tiedotustilaisuuksia sitä koskevista yhteisistä asioista. Vuoden 2020 talousarvion tavoitteisiin on myös kirjattu etätyömahdollisuuden käyttöön ottaminen.

Vanhuseläkepoistumaennuste 2019 - 2036: lukumäärä ja %:ia henkilömäärästä v. 2016

Aikajana	2019 - 2022	2019 - 2025	2019 - 2030	2019 - 2036
Ristijärvi	15 /14,6 %	36/35,2 %	58/56,8 %	76/74,5 %

Prosenttia: eläkkeet vuoden 2018 tilanteesta. Lähde: Kuntien eläkevakuutuksen tilastot.

1.3.4 Väestölliset lähtökohdat talousarviovuoteen 2020

Ristijärven kunnassa oli 2019 syyskuun lopussa tilastokeskuksen tilaston mukaan 1271 asukasta. Vuoden 2018 virallinen asukasluku oli 1288, joten asukasluku on laskenut suhteellisesti 1,3 prosenttia ja määrällisesti 17 henkilöä. Vuoteen 2018 verrattuna yli 65-vuotiaiden osuus on kasvanut ja alle 15 –vuotiaiden laskenut. Yli 65 -vuotiaiden osuus väestöstä oli tilastokeskuksen ennakkollisen ikärakennetiedon mukaan elokuun 2019 lopussa 38,0 prosenttia ja alle 15 –vuotiaiden osuus oli 10,4 prosenttia. Koko Kainuun vastaavat luvut olivat 28,2 ja 14,0 prosenttia. Syyskuussa asukasmäärä on edelleen ollut laskeva. Syntyvyys on pysynyt vuoden 2019 aikana edellisen vuoden tasossa. Kuntien välinen nettomuutto on vuoden 2019 aikana ollut lokakuun tilastointiin mennessä niukasti positiivinen.

Kunnalla itsellään ei ole juurikaan tarjota asuntoja kysyjien tarpeisiin. Ongelmana on ollut se, että vuokra-asuntojen kysyntä ja tarjonta eivät kohtaakaan. Kysyntää on pienistä vuokra-asunnoista, kun tarjolla on pääasiassa ollut isoja huoneistoja. Ongelmaan ratkaisuna on aloitettu Aholantie 30:n vuokratalon saneeraus vuoden 2019 syksyllä. Saaneraukessa isoja asuntoja muutetaan pienemmiksi asunnoiksi. Investointien odotetaan valmistuvan vuo-

den 2020 loppukeväästä. Kunnan omistaman vuokratotaloyhtiön asuntojen vuokrausaste on pysynyt korkeana, lähes 100 %:ssa. Osa muutoista on kunnan sisäistä muuttoa.

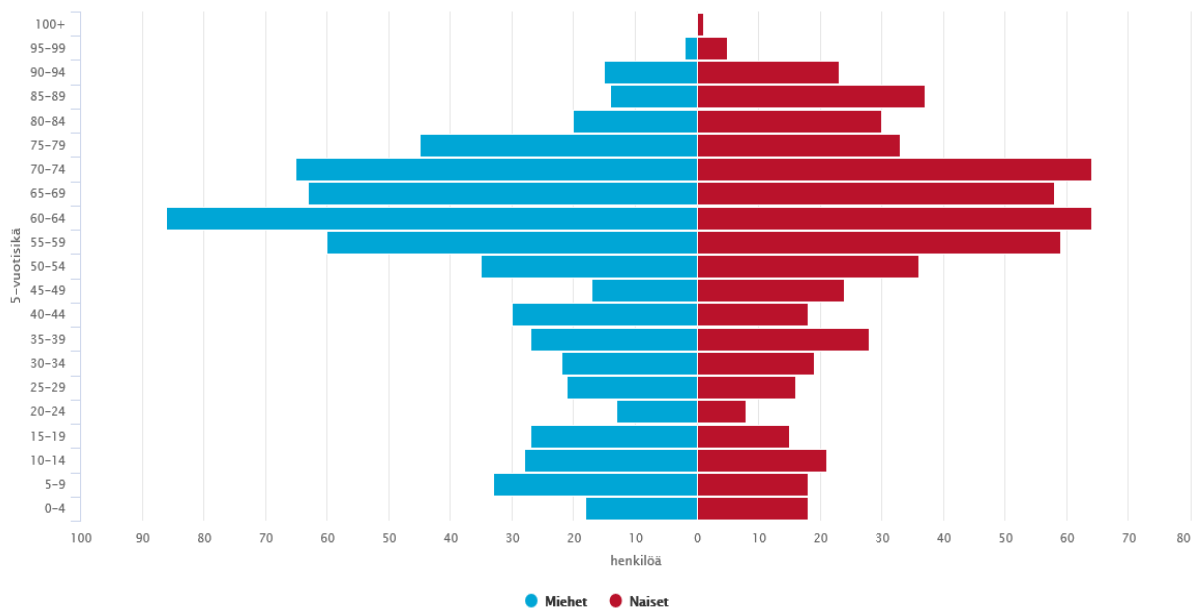
Tilastokeskuksen tilaston mukaan vuonna 2017 Ristijärven alueella työssäkäyviä oli 303 henkilöä, joista terveys- ja sosiaalipalveluissa oli 23,8 %. Maa- ja metsätaloudessa työssä olevien osuus oli 18,5 %. Työvoiman määrä oli 521 henkilöä, joista työllisiä oli 456. Väestöstä työvoiman ulkopuolella olevien määrä oli 60,4 %.

Väestöennuste 2018 – 2035 (Tilastokeskus, ennuste v. 2019: vuodet 2025 - 2035)

	2018	Ennako väkiluku 31.8.2019	2020	2025	2030	2035
Ristijärvi	1 288	1 277	1 272	1 149	1 091	1 043
Kajaanin seutu	51 986	51 713	51 465	49 467	47 887	46 378
Koko Kainuu	73 061	72 564	72 098	67 784	64 651	61 814

Väestömäärän on arvioitu olevan talousarviovuoden 2020 lopussa 1 272 ja Kainuussa 72 098. Tilastokeskuksen ennuste vuoden 2020 väestömäärästä on 1 261.

Ennustettu ikärakenne Ristijärvi 2020

1.3.5 Työllisyys

TEM:n työllisyyskatsauksen mukaan Kainuun työttömyys on laskenut edelleen vuoden 2019 aikana. Työttömien määrä väheni syyskuusta 2018 syyskuuhun 2019 kolmanneksi nopeiten koko maassa (6%). Samaan aikaan avoimien työpaikkojen määrä on ollut kasvussa. Tämä, yhdessä työttömyyden nopean laskun kanssa, aiheuttaa kasvavia rekrytointiongelmia. Työttömyys on laskenut koko Kainuussa eikä vain Kajaanin seutukunnassa. Kainuun kunnista vain Suomussalmella ja Puolangalla työttömyys ei ole laskenut tarkastelujakson aikana. Ristijärvellä työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 9 % syyskuussa 2019. Työttömiä oli 47, joista 60 % oli yli 50-vuotiaita. Miesten osuus työttömistä oli 66 %. Alle 25-vuotiaita tilastoituja työttömiä oli viisi henkilöä. Pitkäaikaistyöttömien osuus oli 25,5 %. Avoimia työpaikkoja ei ollut yhtään kappaletta.

Pikääikaistyöttömien määrä ei ole laskenut työttömien yhteismäärän laskiessa. Aktivointiaste on laskenut vuoden 2018 tasosta. Aktivointiaste on ollut keskimäärin 23,1 % vuoden 2019 aikana syyskuuhun mennessä, kun tavoitteeksi asetettiin vähintään 40 %. Työttömien työllistymiseen omalle paikkakunnalle on haasteellista, koska työpaikkoja on vähän tai ei lainkaan tarjolla. Myös työttömien alhainen ammatillinen koulutusaste, tai se, että koulutus ei enää vastaa työssä edellytettyä osaamista, asettaa haasteita työllistymiselle. Vaikeus työllistyä omalla paikkakunnalla näkyy kunnan maksettavaksi tulevan työmarkkinatuen määrässä. Ristijärvi maksoi tukea keskimäärin 7 467 € kuukaudessa tammi-syyskuun 2019 aikana. Vuodelle 2020 on jouduttu korottamaan tarkoitukseen varattua määrärahaa.

Työllisyydenhoidon palvelut vuonna 2020 tuottaa edelleen Paltamon kunta.

Työttömät työnhakijat (lomautetut ml.) ja työttömyysaste sekä muutokset

(Lähde: ELY-keskus, Työllisyyskatsaus syyskuu 2018)

	<i>joulukuu 2018</i>	<i>syyskuu 2019</i>
Työttömät yht., josta	51	47
alle 25 –v. tyött.	0	5
yli 50 –v. tyött.	31	28
pitkäaikaistyöttömät	11	12
työttömyysaste, %	9,4	9,0
työllinen työvoima	540	521

1.4. Kuntastrategia

Valtuusto hyväksyi Ristijärven kunnan kuntastrategian kokouksessaan kesäkuussa 2018.

Kuntastrategiassa esitetään Ristijärven kunnan tavoitteet kaudelle 2018-2030. Kuntastrategian tavoitteet tarkennetaan vuosittain arvioitaviksi toimenpiteiksi kunnan talousarviossa.

Kuntastrategiassa määritellyt arvot

Kunnan toimintaa ohjaavat yhteiset arvot:

- turvallisuus ja luonnonläheisyys
- yhteisöllisyys ja luotettavuus
- yhteistyökyky ja avoimuus
- yritysystävällisyys

Kuntastrategiassa määritelty visio: Koti keskellä kaunista Kainuuta!

Tavoitteet/päämäärät:

1. Elinvoimainen ja kehittyvä maaseutukunta
2. Hyvinvoiva kuntalainen
  - Taajaman ja kylien yleisilme on siisti ja viihtyisä.
  - Kunnasta löytyy tontteja ja hyväkuntoisia asuntoja eri elämänvaiheissa oleville ihmisille.
  - Paikallisten yritysten kanssa tehdään yhteistyötä.
  - Varhaiskasvatus ja perusopetus pidetään korkeatasoisena ja nykyaikaisena.

- Ristijärvi tukee paikallisia tapahtumia ja hyödyntää niitä markkinoinnissaan.
- Ristijärvi edistää sähköisten palveluiden ja tiedottamisen käyttöönottoa.
- Päivittäisen elämisen palvelut ovat kaikkien saavutettavissa.
- Liikuntapaikat ovat ajanmukaisia ja hyvässä kunnossa.
- Luontoon pääsemistä ja siellä tapahtuvaa turvallista liikkumista edistetään.
- Kulttuuripalvelut ovat asukaslähtöisiä, monipuolisia ja kaikkien saatavilla.
- Nuorilla on mielekästä tekemistä ja mahdollisuudet kokoontua turvallisessa ympäristössä vapaa-aikana.
- Kuntalaisten hyvinvointia ja aktiivisuutta kehitetään suunnitelmallisesti hyvinvointistrategian mukaisesti.

Kuntastrategian toteuttaminen

Kuntastrategia on valtuuston lakisääteinen ohjausväline ja sen merkitys ulottuu useille valtuustokausille 2018 - 2030. Kuntastrategian tärkeimpiä toteuttamisvälineitä ovat talousarvio, taloussuunnitelma, luottamuselinten toiminta, viranhoidon päivittäinen toiminta, konserniohjaus ja viestintä. Kunnan omistajapolitiikka määrittää kunnan konserniohjeessa. Kuntastrategia toimii myös lähtökohtana hyvinvointikertomuksen valmistelutyölle.

Strategian toteutumista seurataan osana talouden seurantaa ja yhteenveto toteumasta esitetään tilinpäätöskäsittelyn yhteydessä. Valtuusto päivittää strategian valtuustokauden alussa ja sitä tarkistetaan vuosittaisen raportoinnin yhteydessä. Mittareiden osalta pyritään selkeisiin, konkreettisiin ja mitattavissa oleviin tavoitteiden asetteluihin. Tuloksia arvioidaan pääsääntöisesti laadullisesti ja arviointia tuetaan tarvittaessa numeerisin vertailuin.

1.5 Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Hyvinvointikertomuksen tavoitteena on tuoda esille, miten kunnallisessa päätöksenteossa hyvinvointiin liittyvien indikaattorien tuloksista ilmenevä ihmisten hyvin- ja pahoinvointi huomioidaan palveluissa. Painopistealueet mukailevat kuntastrategiaa. Tavoitteena ja päämääränä on hyvinvoiva kuntalainen. Tavoitteen saavuttamiseksi esitetyt toimenpiteet on kirjattu kuntastrategiaan Hyvinvoiva kuntalainen –otsikon alle. Hyvinvointikertomus on osa kunnan toimintakertomusta.

1.6 Talousarvion täytäntöönpano ja sitovuus

Hallintosäännön 56 §:n mukaan valtuusto hyväksyy talousarvion käyttötalousosassa palvelualue tai tehtäväaluekohtaiset sekä investointiosassa hankekohtaiset määrärahat, toimintatavoitteet ja tuloarviot. Valtuusto hyväksyy sitovuustason talousarvioon sisältyvänä määräyksenä. Kunnanhallitus hyväksyy erilliset talousarvion täytäntöönpano-ohjeet.

Määräys

Talousarvion käyttötalouden sitovuustaso on **tehtäväalueen** toimintakate (netto). Kunnanhallitus hyväksyy määrärahasiirrot palvelualueen sisällä tehtäväalueelta toiselle.

Palvelualueet: yleinen hallinto, sivistyspalvelut, tekniset palvelut ja lomituspalvelut sekä valtuusto ja lautakunnat.

Hyväksytyt määrärahamuutokset tallennetaan talousarviomuutoksena keskitetysti taloussuunnitteluun (SAP Bi) hallintopalveluissa.

Investointien määrärahan sitovuustaso on hankeryhmäkohtainen. Investointiohjelman toteuttamissuunnitelman hyväksyy kunnanhallitus ja se annetaan tiedoksi valtuustolle.

Rahoituslaskelma on valtuustoon nähden sitova.

Talousarvion muutokset ja toimivalta muutoksiin

Kunnanhallitus hyväksyy talousarvioon perustuvat palvelualueiden käyttösuunnitelmat. Tehtäväaluekohtaiset käyttösuunnitelmat hyväksyy palvelualueen päällikkö. Kunnanhallitus voi siirtää talousarvion täytäntöönpanoon liittyvää toimivaltaa alaiselleen toimielimelle ja/tai viranhaltijalle.

Talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää valtuusto, jos muutos aiheuttaa palvelualueen toimintakatteen ylittymisen ja/tai olennaisia muutoksen hyväksytyihin tavoitteisiin. Palvelualueet: yleinen hallinto, sivistyspalvelut, tekniset palvelut ja lomituspalvelut sekä valtuusto ja lautakunnat.

Kunnanhallitus hyväksyy määrärahasiirrot palvelualueen sisällä tehtäväalueelta toiselle.

Kunnanhallitus voi päätöksellään siirtää investointimäärärahaa talousarvioon sisältyvän hankeryhmän sisällä toiselle hankkeelle (esim. rakennukset) toteuttamissuunnitelman perusteella.

Rahoitusosan muutokset hyväksyy valtuusto.

Kiinteän omaisuuden ja metsäomaisuuden myynti

Kunnanhallitus voi myydä talousarviomäärärahan rajoissa kiinteää omaisuutta ja metsäomaisuutta investointien ja toimintojen rahoittamiseen tai kun se muuten on tarkoituksenmukaista.

Maksuvalmiuden turvaaminen

Ristijärven kunnalla on Kuntarahoitus Oyj:n kuntatodistusohjelma lyhytaikaisen rahoituksen hankkimista varten. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt lyhytaikaisen lainan limiitiksi 2,5 milj. euroa, mikä tarkoittaa, että kunnalla voi olla samanaikaisesti nostettuna lyhytaikaista lainaa edellä mainittu määrä.

Hallintosäännön mukaan kuntatodistusten nostovaltuus valtuuston hyväksymän enimmäisrajaan saakka on kunnanjohtajalla.

Kainuun Etu Oy:n väliaikaisrahoitus

Kainuun kunnat (Hyrynsalmi, Kajaani, Kuhmo, Paltamo, Puolanka, Ristijärvi, Sotkamo ja Suomussalmi) sekä Vaala ovat sopineet Kainuun Etu Oy:n toiminnan ja rahoituksen järjestämisestä vuosille 2017 – 2019.

Sopimuksen mukainen vuosittainen rahoituksen enimmäismäärä on ollut 200 000 euroa vuonna 2018 ja 200 000 euroa vuonna 2019. Väliaikaisrahoituksen vuosittainen jakautuminen omistajakuntien kesken perustui kuntien edellisen vuoden asukaslukumäärään.

Kainuun Etu Oy sitoutuu maksamaan omistajakunnille vuosina 2017 – 2019 saamansa rahoituksen takaisin omistajakunnille vuoden 2021 loppuun mennessä (1.erä v. 2018 ja vuonna 2019 kaksi erää). Väliaikaisrahoitukselle ei ole vakuutta eikä sille makseta korkoa.

Väliaikaisrahoitus sisältyy tämän talousarvion rahoituslaskelmaosassa esitettyyn antolainasaamisten lisäykseen ja takaisinmaksu antolainasaamisten vähennyksiin.

2. TALOUS

2.1 Talousarvion toimintakate palvelualueittain (ei sisällä tp-vuoden vyörytyseriä)

1000 €

	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Vaalit					
TOIMINTATUOTOT	2 580	2 500	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-3 916	-4 630	0	-6	0
TOIMINTAKATE	-1 336	-2 130	0	-6	0
Kunnanvaltuusto					
TOIMINTAKULUT	-14 224	-25 380	-10 989	-11	-11
TOIMINTAKATE	-14 224	-25 380	-10 989	-11	-11
Tarkastuslautakunta					
TOIMINTAKULUT	-8 529	-11 020	-11 020	-10	-10
TOIMINTAKATE	-8 529	-11 020	-11 020	-10	-10
Kunnanhallitus ja hallinto					
TOIMINTATUOTOT	512 669	462 600	416 641	355	355
TOIMINTAKULUT	-9 068 863	-8 811 668	-9 111 316	-9 101	-9 101
TOIMINTAKATE	-8 556 194	-8 249 068	-8 694 675	-8 746	-8 746
Sivistyspalvelut					
TOIMINTATUOTOT	209 510	106 235	193 409	193	193
TOIMINTAKULUT	-2 148 418	-2 096 722	-2 213 854	-2 202	-2 133
TOIMINTAKATE	-1 938 908	-1 990 487	-2 020 445	-2 009	-1 940
Tekniset palvelut					
TOIMINTATUOTOT	1 395 546	1 114 928	1 189 137	894	894
TOIMINTAKULUT	-1 474 335	-1 508 431	-1 563 324	-1 130	-1 130
TOIMINTAKATE	-78 789	-383 503	-374 187	-240	-240
Maaseututoimi					
TOIMINTATUOTOT	2 449 187	2 422 614	2 360 546	2 361	2 361
TOIMINTAKULUT	-2 470 116	-2 459 849	-2 398 057	-2 398	-2 398
TOIMINTAKATE	-20 929	-37 235	-37 511	-38	-38
Lupa- ja valvontalautakunta					
TOIMINTAKULUT	-3 412	-3 530	-3 362	-3	-3
TOIMINTAKATE	-3 412	-3 530	-3 362	-3	-3

	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Toimintakate yhteensä	-10 622 323	-10 712 354	-11 136 883
*muutos tp 2018 %			4,8
*muutos ta 2019 %			4,0

2.2 TULOSLASKELMA

Käyttötalous

	Toteuma 2018	Budjetti 2019	Budjetti 2020	2021 pts	2022 pts
MYYNTITUOTOT	3 101 308	2 931 164	2 848 416	2 801 625	2 801 625
MAKSUTUOTOT	479 278	384 500	386 700	386 700	386 700
AVUSTUKSET JA TUET	107 083	74 108	177 155	123 940	123 940
MUUT TOIMINTATUOTOT	881 822	722 528	747 462	487 055	487 055
TOIMINTATUOTOT	4 569 492	4 112 300	4 159 733	3 799 320	3 799 320
PALKAT JA PALKKIOT	-3 342 786	-3 399 268	-3 277 343	-3 226 601	-3 213 192
HENKILÖSTÖKULUT	-3 342 786	-3 399 268	-3 277 343	-3 226 601	-3 213 192
ELÄKEKULUT	-932 978	-950 458	-927 754	-919 197	-916 904
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-172 144	-111 969	-183 074	-181 300	-180 828
HENKILÖSTÖKORVAUKSET	67 576	20 000	55 100	55 100	55 100
HENKILÖSIVUKULUT	-1 037 546	-1 042 426	-1 055 728	-1 045 397	-1 042 632
HENKILÖSTÖKULUT YHT.	-4 380 332	-4 441 695	-4 333 071	-4 271 998	-4 255 824
ASIAKASPALVELUJEN OSTOT	-9 327 683	-9 108 125	-9 737 422	-9 467 557	-9 447 920
MUIDEN PALVELUJEN OSTOT					
PALVELUJEN OSTOT	-9 327 683	-9 108 125	-9 737 422	-9 467 557	-9 447 920
OSTOT TILIKAUDEN AIKANA	-655 094	-630 197	-531 726	-411 142	-411 142
VARASTOJEN LISÄYS/VÄHENNYS AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-655 094	-630 197	-531 726	-411 142	-411 142
AVUSTUKSET YHTEISÖILLE	-247 676	-241 840	-297 800	-297 800	-297 800
AVUSTUKSET	-247 676	-241 840	-297 800	-297 800	-297 800
VUOKRAT					
MUUT TOIMINTAKULUT	-581 030	-403 756	-396 598	-392 800	-392 800
MUUT TOIMINTAKULUT	-581 030	-403 756	-396 598	-392 800	-392 800
TOIMINTOKULUT YHTEENSÄ	-15 191 815	-14 825 613	-15 266 616	-14 773 136	-14 737 325
TOIMINTAKATE	-10 622 323	-10 713 313	-11 136 883	-10 973 816	-10 938 005
VEROTULOT	4 815 987	5 051 767	4 985 000	4 985 000	4 985 000
VALTIONOSUUEDET	5 777 154	5 794 860	6 114 840	6 114 840	6 114 840
KORKOTUOTOT	9 604	18 300	9 840	9 840	9 840
MUUT RAHOITUSTUOTOT	7 130	3 867	3 700	3 700	3 700
KORKOKULUT	-31 682	-37 000	-34 000	-34 000	-34 000
MUUT RAHOITUSKULUT	-11 362	-480	-850	-850	-850
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-26 311	-15 313	-21 310	-21 310	-21 310
VUOSIKATE	-55 494	118 002	-58 353	104 704	140 525
POISTOT	-566 033	-449 245	-413 102	-413 102	-413 102
Poistoero	74 167	74 000	74 000	74 000	74 000
TULOS	-547 360	-257 243	-397 455	-234 388	-198 577

2.3. INVESTOINNIT

Hyödyke	Kustannus- arvio yhteen- sä 2019- 2021	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Valtion- osuus %	Valtion- osuus 1 000 euroa
Muut pitkävaikuttiset menot	-100 000	-101 000				
Dynasty 10 –versiopäivitys TAHE-palvelujen siirto	-10 000 -91 000	-10 000 -91 000				
Maa-alueet	100 000	0	50 000	50 000		
* Hankinta	-50 000	-50 000	0	0		
* Myynti	150 000	50 000	50 000	50 000		
Osakkeet ja osuudet	-30 000	0	-30 000			
• Hankinta	-60 000	-30 000	-30 000			
• Myynti	30 000	30 000	0	0		
Irtaimisto	-60 000	-20 000	-20 000	-20 000		
• yleiset hallintopalvelut • sivistyspalvelut • tekninen palvelualue	-60 000	-20 000	-20 000	-20 000		
Uudisrakentaminen ja perus- korjaus	-600 000	-600 000	0	0		
Aholantie 30 vt/saneeraus	-600 000	-600 000	0	0		
Rakennusten myynti	793 080	793 080	0	0		
Terveysaseman rakennus	793 080	793 080	0	0		
Maa- ja vesirakenteet Virkistysalueet						
Kunnallistekniikka	-10 000	-10 000	0	0		
Katuvalaistuksen uusiminen	-10 000	-10 000	0	0		
Investointimenot, brutto		-811 000	-50 000	-20 000		
Rahoitusosuudet		0	0	0		
Hyödykkeiden luovutus-tulot	793 080	873 080	50 000	50 000		
Investointimenot, netto		62 080	0	30 000		

Valtuusto hyväksyy vuoden 2020 talousarvion investointiohjelman hyväksymisen yhteydessä investointivarauksen kohdentamisen Aholantie 30:n saneeraukseen. Investointivarauksen määrä 300 000 €.

Investointivarausta puretaan edellä ilmoitettu määrä vuosittain toteutuneiden poistojen vastaava määrä. Terveysaseman myyntitulo tuloutetaan kokonaisuudessaan luovutustuloksi v. 2020.

2.4 RAHOITUSLASKELMA

1000 euroa

	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
TOIMINNAN RAHAVIRTA					
Vuosikate	-55,5	119,4	-58	104	141
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät	-13,0	0,0	0,0	0,0	0,0
TOIMINNAN RAHAVIRTA	-111,5	119,4	-58	104	141
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
Investointimenot	-155,0	-821,7	-811	-50	-20
Rahoitusosuudet investointimenoihin	14,0				
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutus- tulot	29,0	-714,0	873	50	50
Käyttöomaisuuden myyntien tasearvo	16,0	0,0	0,0		
Myyntivoitot ja tappiot	13,0	0,0	0,0		
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-111,4	-107,7	62	0	30
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-179,9	11,7	4	54	171
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-359,5	227,0	-90	-200	-202
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET	70,5	27,0	30	20	18
Antolainasaamisten lisäykset	15,7	-10,0	-10	-10	-10
Antolainasaamisten vähennykset	54,8	37,0	40	30	28
LAINAKANNAN MUUTOKSET	-430,0	200,0	-140	-220	-220
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,0	850,0	400	300	200
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-530,0	-650,0	-540	-520	-420
Lyhytaikaisten lainojen muutos	100,0	0	0	0	0
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET	0	0			
Oman pääoman muutos					
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	713,2				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	1,8				
Vaihto-omaisuuden muutos	0,0				
Saamisten muutos	181,8				
Korottomien velkojen muutos	529,7				
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	353,8	227,0	-90	-200	-202
RAHAVIRTOJEN MUUTOS	173,9	238,7	-86	-146	-31
Rahavarat kauden lopussa	1 357,3	1 584,3	1 498,3	1 352,3	1 321,3
Rahavarat 1.1.	1 183,4	1 357,3	1 584,3	1 498,3	1 352,3

Maksuvalmiuden turvaamiseksi käytetään kuntatodistusohjelman lyhytaikaista lainaa. Pitkäaikaista lainaa otetaan investointien rahoittamiseen ja pysyviin rahoituksen järjestelyihin esim. lyhytaikaisen lainan muuttamiseen pitkäaikaiseksi tai sen rinnalla rahoitustilanteen vakauttamiseksi. Valtuusto hyväksyy talousarvion hyväksymisen yhteydessä kunnanhallituksen lainanottovaltuudeksi 400 000 € vuodelle 2020. Antolainasaamisten vähennykseen sisältyy Ristijärven 4h-yhdistykselle myönnetyn antolainan takaisinmaksu, Vanhaintukisäätiön lainan vuosilyhennys ja Ristijärven Vuokratalot Oy:n lainan vuosilyhennys. Kainuun Etu Oy:lle annettu laina kirjataan mahdollisen maksun tapahtuessa, mutta sitä ei ole huomioida rahoituslaskelmassa.

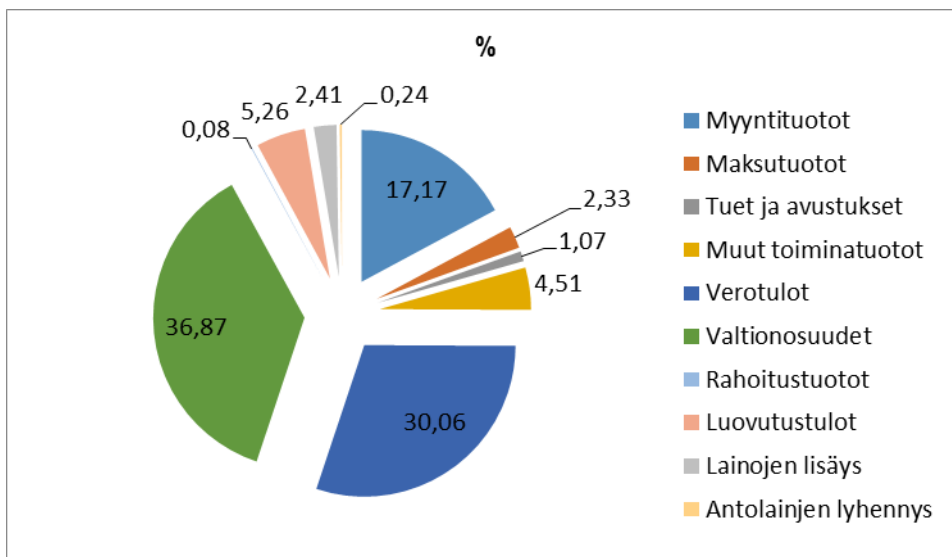
2.5 KOKONAISTULOT JA -MENOT

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHAT JA TULOARVIOT YHTEENSÄ				
	Sitovuus1)	Määrärahat	Tuloarviot	t-kate/v-kate
KÄYTTÖTALOUSOSA				
Vaalit	N	0	0	0
Valtuusto	N	-16 229	0	-16 229
Tarkastuslautakunta	N	-11 020	0	-11 020
Kunnanhallituksen palvelualue	N	-9 111 316	416 641	-8 694 675
Kunnanhallitus ja maakunta-asiat	N	-419 998	200	-419 798
Maakunnallinen yhteistoiminta	N	-7 509 190	0	-7 509 190
Elinkeinopalvelut	N	-146 826	0	-146 826
Hallintopalvelut	N	-427 556	5 000	-422 556
Maankäyttö- ja strategiaprosessi	N	-20 600	0	-20 600
Ateriapalvelut	N	-369 348	400 941	31 593
Työllisyyden hoito	N	-151 000	10 500	-139 600
Joukkoliikenne	N	-17 700	0	-17 700
Sivistyspalvelut	N	-1 393 341	193 409	-1 999 898
Hallinto	N	-28 528	0	-28 528
Varhaiskasvatus	N	-655 368	50 000	-605 368
Perusopetus	N	-1 289 318	139 089	-1 150 229
Vapaa-aikapalvelut	N	-91 878	3 000	-88 878
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	N	-128 217	1 320	-126 897
Tekniset palvelut	N	-1 563 324	1 189 137	-374 187
Teknisten palveluiden hallinto	N	-133 553	13 000	-120 553
Liikenneväylät ja tilapalvelut, josta	N	-1 429 771	1 176 137	-253 634
Liikunta- ja virkistyspaikat	N	-209 743	53 215	-156 528
Maaseutuhallinto	N	-2 398 057	2 360 546	-37 511
Lupa- ja valvontalautakunta	N	-3 362	0	-3 362
TULOSLASKELMAOSA				
Verotulot	B		4 985 000	4 985 000
Valtionosuudet	B		6 114 840	6 114 840
Korkotulot	B		9 840	9 840
Muut rahoitustulot	B		3 700	3 700
Korkomenot	B	-34 000		-34 000
Muut rahoitusmenot	B	-850		-850
<i>Vuosikate</i>		-15 331 466	15 273 113	-58 353
INVESTOINTIOSA				
Maa- ja metsäkiinteistöt	N	-50 000	50 000	0
Osakkeet ja osuudet	N	-30 000	30 000	0
Irtaimisto	B	-20 000		-20 000
Luovutustulo	B		793 080	793 080
Uudisrakentaminen ja peruskorjaus	B	-600 000		-600 000
Kunnallistekniikka	B	-10 000		-10 000
Muut pitkävaikutteiset menot	B	-101 000		-101 000
<i>Investoinnit, netto</i>				62 080

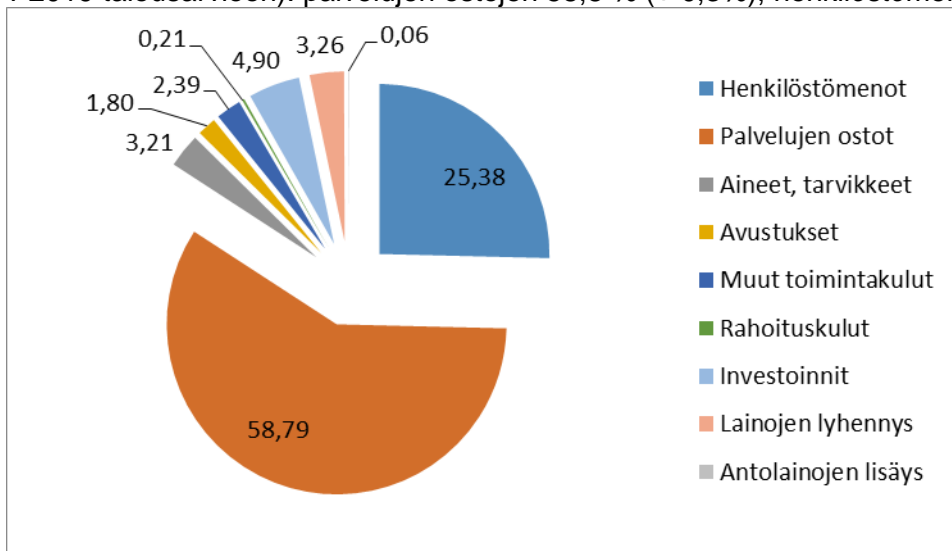
TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN YHTEENVETO				
	Sitovuus1)	Määrärahat	Tuloarviot	
RAHOITUSOSA				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten vähennys	B		40 000	40 000
Antolainasaamisten lisäys	B	-10 000		-10 000
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B		400 000	400 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	-540 000		-520 000
<i>Rahoitusosa yhteensä</i>		-550 000	440 000	-100 000
Vaikutus maksuvalmiuteen				
TALOUSARVION LOPPUSUMMA		-15 881 466	15 713 113	-168 353

1) N = nettomääräraha, B= bruttomääräraha

Verotulojen, valtionosuuksien sekä myynti- ja maksutuottojen osuus ulkoisista tuotoista. Verotulot 36,87 %, Valtionosuudet 30,1 % ja Myynti- ja maksutuotot 19,5 %.

Henkilöstömenojen ja palvelujen ostojen osuus ulkoisista menoista (suluissa muutos v 2019 talousarvioon): palvelujen ostojen 58,8 % (+ 0,3%), henkilöstömenot 25,4 (-2,5 %)

2.6. RISKIEN HALLINTA JA SISÄINEN VALVONTA

Kunnan toiminnan riskejä ovat vahinkoriskit ja liiketoimintariskit. Vahinkoriskeihin kuuluvat henkilöstöön, omaisuuteen ja toimintaan liittyvät riskit.

Ristijärven kunta on varautunut riskeihin vakuutuksilla, jotka kattavat kunnan omaisuuteen kohdistuvat vahingot, kunnan toiminnasta ulkopuolisille aiheutuvat vahingot sekä kunnan omalle henkilöstölle työtehtävien suorittamisessa aiheutuvat vahingot. Vakuutusten ajanmukaisuus ja kattavuus tarkastetaan säännöllisesti vastuuhenkilöiden toimesta.

Kunnanhallitus on hyväksynyt 13.8.2018 sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet, joissa määrittellään mm. sisäisen valvonnan vastuutahot ja toimintaohjeita riskien välttämiseksi. Riskien hallinnan tehokkaan toteutuksen ehtona on, että riskiarviointi suoritetaan vähintään vuosittain arviomallalla, valvonnalla ja tarkastustoimien järjestämisellä. Riskit tulee arvioida palvelu- ja tehtäväalueittain. Kunnanhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja hyväksyy tehtävää varten ohjeet ja menettelytavat. Lisäksi kunnanhallitus hyväksyy sisäisen valvonnan suunnitelman.

Toimintakertomuksessa kunnanhallitus antaa tiedot siitä, miten sisäinen valvonta ja riskienhallinta on järjestetty sekä valvonnan keskeisistä johtopäätöksistä, kuten merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä. Myös konsernivalvonnasta tulee antaa selvitys.

Toiminnan toteutumisen valvonnan ohella sisäisen valvonta painottuu talousarvion toteutumisen seurannassa ja mahdollisiin poikkeamiin ajoissa reagoimiseen. Palvelu- ja tehtäväalueiden on seurattava oman toimialueensa toteutumista ja raportoitava viivyttämättä kunnanjohtajalle ja –hallitukselle merkittävistä odotettavissa olevista poikkeamista. Seurannassa on myös esim. pistokokein tarkistettava, että kirjaukset ovat oikein sekä kirjanpito- ja maksutapahtumien hyväksyminen on tehty voimassa olevien ohjeiden ja hallintosäännön mukaisesti.

Jos tilivuoden aikana havaitaan merkittäviä talouteen liittyviä riskejä, on riskeistä ja niiden hallintakeinoista välittömästi kunnanjohtajalle ja/tai kunnanhallitukselle.

3. TALOUSARVIO PALVELU- JA TEHTÄVÄALUEITTAIN

Laskennallisina kustannuksina poistot ja vyörytyserät (TP), poistot (TA ja Ts)

16110 VAALIT	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
TOIMINTATUOTOT	2 580	2 500	0	0	0
Henkilöstökulut	-3 228	-3 700		-4 342	0
Palvelujen ostot	-603	-800		-1 500	0
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-15	-30		0	0
Muut toimintakulut	-70	-100		0	0
TOIMINTAKULUT	-3 916	-4 630	0	-5 842	0
TOIMINTAKATE	-1 336	-2 130	0	-5 842	0

Talousarviovuonna 2020 ja suunnitteluvuonna 2022 ei järjestetä vaaleja. Suunnitteluvuonna 2021 on kuntavaalit.

16111 KUNNANVALTUUSTO	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Henkilöstökulut	-10 369	-11 000	-10 989	-10 989	-10 989
Palvelujen ostot	-2 236	-9 400	-3 550	-3 550	-3 550
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-1 619	-4 980	-1 190	-1 190	-1 190
Muut toimintakulut	0	0	-500	-500	-500
TOIMINTAKULUT	-14 224	-25 380	-16 229	-16 229	-16 229
TOIMINTAKATE	-14 224	-25 380	-16 229	-16 229	-16 229

Kunnanvaltuuston toimialaan kuuluu ylimmän poliittisen toimivallan käyttö kunnassa. Valtuusto määrittelee strategiat, arvot ja tavoitteet sekä myöntää resurssit edellä mainittujen asioiden toteuttamiseen.

16121 TARKASTUSLAUTAKUNTA	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Henkilöstökulut	-2 490	-3 300	-3 294	-2 581	-2 581
Palvelujen ostot	-6 011	-7 300	-7 300	-7 400	-7 400
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-29	-270	-270	-100	-100
Muut toimintakulut	0	-150	-157	-100	-100
TOIMINTAKULUT	-8 529	-11 020	-11 020	-10 081	-10 081
TOIMINTAKATE	-8 529	-11 020	-11 020	-10 081	-10 081

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on huolehtia kuntakonsernin hallinnon ja talouden tarkastuksen yhteensovittamisesta. Lautakunta valmistelee valtuuston päätettäväksi hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset kunnan ja kuntakonsernin tavoitteet toteutuneet.

Tilintarkastusyhteisönä on BDO Audiator Oy Ab ja vastuullisena tilintarkastajana Tiina Mikkonen-Brännkärr.

KUNNANHALLITUKSEN PALVELUALUE**Kunnanhallituksen tehtäväalueet ja toimintayksiköt yhteensä**

Talous	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021 1 000 €	TS 2022 1 000 €
TOIMINTATUOTOT	512 669	462 600	416 641	355	355
Henkilöstökulut	-713 622	-739 332	-632 528	-570	-570
Palvelujen ostot	-7 916 130	-7 628 860	-8 198 220	-8 284	-8 284
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-132 311	-139 720	-51 720	-22	-22
Avustukset	-113 756	-121 640	-160 200	-160	-160
Muut toimintakulut	-193 044	-97 116	-68 648	-64 671	-64 671
TOIMINTAKULUT	-9 068 863	-8 811 668	-9 111 316	-9 101	-9 101
TOIMINTAKATE	-8 556 194	-8 249 068	-8 694 675	-8 746	-8 746
<i>Laskennalliset erät: pois- tot ja vyörytyserät</i>	32 789	-3 031			
Kokonaiskustannukset	-8 523 432	-8 252 100	-8 694 675	-8 746	-8 746

Toimintayksikkö:

Kunnanhallitus

Vastuuhenkilö:

Kunnanjohtaja

Toiminta-ajatus:

Ristijärven kunnan strategia uudistettiin vuoden 2018 aikana.

Nykyinen strategia sisältää kolme painopistettä: elinvoimaisen kuntarakenteen vahvistaminen, hyvä asuminen ja kuntalaisten hyvinvointi sekä perustason lähipalvelut. Kuntalaisten hyvinvoinnin seuranta ja toimenpiteet on sisällytetty kuntastrategiaan.

Henkilöstöpolitiikka perustuu kannustavaan johtamiseen ja työssä jatkamisen tukemiseen sekä osaamisen kehittämiseen eri-ikäiset työntekijät huomioiden. Henkilöstölle luodaan mahdollisuudet käyttää työssään omaa osaamistaan kunnan ja kuntalaisten parhaaksi. Tavoitteena on tasapainoinen kuntatalous, keinot selviytyä velvoitteistaan ja kohdistaa talouden sopeutukset niin, etteivät kuntalaisten saama palveluiden taso merkittävästi heikkene.

Talous	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021 1 000 €	TS 2022 1 000 €
TOIMINTATUOTOT	41 474	0	200	200	200
Henkilöstökulut	-130 011	-136 107	-141 118	-141 118	-141 118
Palvelujen ostot	-172 160	-209 150	-194 570	-194 570	-194 570
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-3 055	-7 860	-2 420	-2 420	-2 420
Avustukset	-33 131	-27 140	-46 600	-46 600	-46 600
Muut toimintakulut	-150 709	-38 581	-35 290	-35 290	-35 290
TOIMINTAKULUT	-489 652	-418 838	-419 998	-419 998	-419 998
TOIMINTAKATE	-448 178	-418 838	-419 798	-419 798	-419 798
<i>Laskennalliset erät</i>	-12 240	-1 090			
Kokonaiskustannukset	-460 418	-418 838	-419 798	-419 798	-419 798

Palvelualue käsittää seuraavat tehtäväalueet: kunnanhallitus, pelastuslaitos, verotuskustannukset, avustuslainat, vanhusneuvosto.

sisältyy Kunnanhallitus ja maakunta-asiat toimintayksikköön

Vanhusneuvosto	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Henkilöstökulut	-585	-1 050	-800	-800	-800
Palvelujen ostot	-313	-350	-400	-400	-400
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-77	-400	-70	-70	-70
Muut toimintakulut	-17	-400	-500	-500	-500
TOIMINTAKULUT	-982	-2 200	-1 770	-1 770	-1 770
TOIMINTAKATE	-692	-2 200	-1 770	-1 770	-1 770
Kokonaiskustannukset	-962	-2 200	-1 770	-1 770	-1 770

Maksuosuudet	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Pelastuslaitos	116 318	129 744	128 727

Tavoitteet vuodelle 2020

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Hyvinvointi	Hyvinvointisuunnitelman ylläpito	Hyvinvointisuunnitelman päivittäminen jatkuva prosessi, jossa huomioiden arjen turvallisuus ja kuntastrategia.
Henkilöstön hyvinvointi	Etätyö mahdollisuus toteutettu v. 2020 aikana	Etätyön säännöt laadittu ja etätyö käytössä tehtävissä, joissa etätyön on mahdollinen
Toimintojen tehostaminen tavoitteena kustannusten ja työajan säästö	Uudet hallinnon ohjelmat käytävästi käytössä	Uudet hallinnon tukipalvelujen ohjelma "haltuun" otettu Kokouksiin osallistuminen Skypen välityksellä yleistä (matkustuskustannusten säästö)

Toimintayksikkö: Maakunnallinen yhteistoiminta

Talous	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021 1 000 €	TS 2022 1 000 €
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0
Henkilöstökulut	-115 411	-132 160	-141 880	-141 880	-141 880
Palvelujen ostot	-7 520 413	-7 057 800	-7 367 310	-7 367 310	-7 367 310
TOIMINTAKULUT	-7 635 824	-7 189 960	-7 559 190	-7 559 190	-7 559 190
TOIMINTAKATE	-7 635 824	-7 189 960	-7 559 190	-7 559 190	-7 559 190
Kokonaiskustannukset	-7 635 824	-7 189 960	-7 559 190	-7 559 190	-7 559 190

Maksuosuudet	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Kainuun Sote ky	7 477 221	7 013 068	7 374 000
Kainuun liitto	43 192	43 731	43 301

Toimintayksikkö: Hallintopalvelut
Vastuhenkilö: Hallintopäällikkö

Toiminta: Hallintopalvelut tuottaa keskitetysti kunnan organisaation tarvitsemat hallinnon tukipalvelut siltä osin kuin ne tuotetaan itse. Monetra Oy tuottaa kunnan ohjeiden mukaisesti hallinnon tukipalvelut ICT-palveluja lukuunottamatta, jotka tuottaa on Kainuun Sote ky.

Tavoitteet vuodelle 2020

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Osaava henkilökunta	Koulutuksiin osallistuminen	koulutustavoite väh. 2 pv/hlö saavutettu
Sähköinen kokoushallinta ja sähköinen asiointia kattavasti käytössä TAHe-palveluissa	Manuaalipostin väheneminen, rutiinitoimenpiteiden automatisointi	rutiinitoimenpiteisiin käytetty aika vähentynyt >15 % nykyisestä

Talous	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021 1 000 €	TS 2022 1 000 €
TOIMINTATUOTOT	6 743	4 640	5 000	5 000	5 000
Henkilöstökulut	-206 432	-193 869	-197 138	-190 745	-190 745
Palvelujen ostot	-90 270	-141 290	-206 110	-196 410	-169 410
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-2 339	-5 940	-5 400	-5 400	-5 400
Muut toimintakulut	-14 010	-22 035	-18 908	-18 908	-18 908
TOIMINTAKULUT	-313 050	-363 134	-427 556	-384 463	-384 463
TOIMINTAKATE	-306 307	-358 494	-422 556	-379 463	-379 463
<i>Laskennalliset erät: poisotot ja vyörytyserät</i>	56 817	-2 072			
Kokonaiskustannukset	-249 490	-360 566	-422 556	-379 463	-379 463

Vastuualue käsittää hallintopalvelun, palvelupisteen, henkilöstöhallinnon sekä atk- ja kopiointipalvelut. Talousarviossa on varauduttu lyhytaikaisen lisähenkilöresurssin käyttöön. Teknisiin palveluihin on kohdennettu hallinnon tukipalvelun henkilöstöresurssia 40 %. Kustannusten nousu johtuu pääosin TAHe-palvelujen palvelumaksuista. Muihin toimintakuluihin sisältyy sisäinen toimitilan vuokra.

Tukipalveluiden kustannukset v. 2020 ja Kainuun Sote ky:n toteutuneet kustannukset v. 2018 ja ennakkolaskutus vuodelle 2020

Palvelu	toteutunut 2018, €	ennakkolaskutus 2018, €	ennakkolaskutus 2020, €
Taloushallinto	24 922	28 618	0
Palkkahallinto	28 468	21 555	0
Tietohallinto	25 167	24 998	28 712
Yhteensä €/vuosi	78 557	75 172	28 712

Tahe-palvelut tuottaa Monetra Oulu Oy. Arvioitu kustannus vuodelle 2020 on 93 000 €.

Tavoitteet suunnitelmavuosille 2021 - 2022

- 1) Uusien TAHe-järjestelmien tarjoamien hallinnon tukipalveluiden tehtävien virtaviivaistamisen mahdollisuudet käytössä.

Toimintayksikkö: Elinkeinopalvelut
Vastuhenkilö: Kunnanjohtaja

Toiminta-ajatus:

Kunnan elinkeinotoimintaa johtaa kunnanhallitus. Käytännön kehittämistyötä johtaa kunnanjohtaja. Kehityspäällikön työpanos on suunnattu kunnan yrityskontaktien, markkinoinnin, tapahtumien, yritysikiinteistöjen ja matkailun toimenpiteisiin. Kunnan yritys- ja hanketoiminnan yhteistyökumppaneita ovat Kainuun kuntien yhteisesti omistama Kainuun Etu Oy sekä ELY ja TE-keskus. Kunta haluaa verkostoitua paikallisen yrittäjäjärjestön sekä yksittäisten yrittäjien ja toimijoiden kanssa.

Kunta avustaa yrittäjää hyödyntämään rahoitusmahdollisuuksiaan ja tukee yrittäjien koulutus-, markkinointi- ja messuosallistumista. Kuntaimagoa vahvistetaan kunnan kehittämistoimenpiteiden avulla, joihin kunta panostaa kuntamarkkinoinnin, kunnassa järjestettävien tapahtumien ja erillisten hankkeiden avulla. Kunta tukee yritystoimintaa kuntastrategian mukaisesti.

Kunnan elinkeinotoimen yhtenä tavoitteena on maaseudun pk-yritysaihioiden ja hankkeiden etsiminen, yrittäjyyden tukeminen ja uusien yritysten syntyminen. Kannustinryhmä toimii linkkinä yrittäjien ja kunnan elinkeinojen kehittäjien välillä, tavoitteena myönteisen yritysilmapiirin luominen.

Tavoitteet 2020

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Yritystoiminnan vahvistaminen	Yritysten lukumäärä	Yritysten lukumäärän säilyminen vähintään nykyisessä määrässä
Yritystoiminnan tukeminen ja neuvonta	Toteutuneet toimenpiteet lukumäärä	Kaikkia yhteyttä ottaneita yrittäjiä on kyetty neuvomaan ja opastamaan tarvittavan avun saamiseksi.
Myönteisen yritysilmapiirin luominen ja ylläpitäminen	Kontaktit ja tilaisuudet yrittäjien kanssa	Vierailut yrittäjien luona, yrittäjäillan järjestäminen, somen hyödyntäminen tiedottamisessa.

Suunnitelmavuodet 2021 – 2022, tavoitteet

- 1) Tuetaan Kivialan yritystoiminnan syntymistä ja laajentumista Ristijärvellä
- 2) Edistetään eri toimialojen pk-yritystoiminnan kehittämismahdollisuuksia paikkakunnalla: Biotalous, verkkokauppa, jne.
- 3) Vahvistetaan Viitostien varrelle sijoittuvien yritysten kasvua (yrityskylän, Saukkovaaran ja Ristijärven pirtin alueiden kehittäminen).

Talous	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021 1 000 €	TS 2022 1 000 €
TOIMINTATUOTOT	1 458	0	0	0	0
Henkilöstökulut	-27 500	-28 609	-28 903	-29	-29
Palvelujen ostot	-34 407	-75 850	-83 050	-83	-83
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-824	-1 300	-1 200	-1	-1
Avustukset	-16 000	-24 000	-24 000	-24	-24
Muut toimintakulut	-1 551	-10 910	-9 673	-10	-10
TOIMINTAKULUT	-80 282	-140 669	-146 826	-147	-147
TOIMINTAKATE	-78 824	-140 669	-146 826	-146 826	-146 826
Laskennalliset erät	-825				
Kokonaiskustannukset	-79 650	-140 669	-146 826	-146 826	-146 826

Elinkeinotoimen talousarvion kuluja ovat kehittämissuunnitelman palkkakustannukset, kehittämisen ostopalvelusopimukset, varaukset hankerahoitukseen voimassa olevista hankerahoitussitoumuksista, Kainuun Edun rahoitusosuus (osakassopimus) ja kunnan markkinointiin ja yritysmarkkinointiin liittyvät kulut. Varaus avustuksiin OK Seniorisillalle liikuntatalo Virtaalan ylläpitoon ja Kulttuuritapahuma ry:lle (Veisuufestivaali).

Osallisuushankkeet ja maksusuudet:

	Hanke / maksuosuus	Maksu, €
Elävä Kainuu Leader ry Kainuun Etu Oy	Hankerahoitus Invest in Kainuu I4B Ideasta bisnekseksi	2018 1639

Toimintayksikkö: Maankäyttö- ja strategiaproessi
Vastuhenkilö: Kunnanjohtaja

Toiminta-ajatus: Kunta harjoittaa aktiivista maapolitiikkaa. Tavoitteena on maankäytön ja asumisen edellytysten toteutuksella, kuten kaavoittamalla ja kunnallisteknisellä rakentamisella ja suunnittelulla toteuttaa vetovoimaisia asunto- ja yritystontteja. Kerran valtuustokaudessa kunnanjohtaja ja johtoryhmä valmistelevat yhdessä luottamushenkilöiden ja sidosryhmien kanssa kuntastrategiat. Uuden kuntalain mukaan strategia sisältää kunnan kehitystä, elinvoimaisuutta, hyvinvointia ja henkilöstöä koskevat osat. Kunta toteuttaa kunnanvaltuuston vahvistamaa strategiaa, visiota ja talousarviota sekä suunnitelmakaudelle asetettuja painopisteitä. Esimiehet ohjaavat omaa henkilöstöään toteuttamaan strategiaa.

Tavoitteet 2020

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Ympärivuotisen asumisen vahvistaminen strategisena tavoitteena (ml. ranta-asuminen)	Uusien alueiden kaavoitus	Tarvittaessa kaavoitushankkeita vireille
Aktiivinen tonttimarkkinointi	Markkinointitoimenpiteissä onnistuminen, toteutuneet kaupat, kpl	Myyty vakituiseen ja/tai vapaa-ajanasumiseen vähintään 3 tonttia

Kunnan keskeisten matkailua palvelevien maa-alueiden kehittäminen ja markkinointi	Uusien toimijoiden löytäminen	Uusia kontakteja 1-3 kpl/v.
---	-------------------------------	-----------------------------

Talous	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021 1 000 €	TS 2022 1 000 €
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0
Palvelujen ostot	-13 204	-34 500	-20 600	-21	-21
TOIMINTAKULUT	-13 204	-34 500	-20 600	-21	-21
TOIMINTAKATE	-13 204	-34 500	-20 600	-21	-21

Ristijärven kunnalla on yhteinen aluearkkitehti Hyrynsalmen (isäntäkunta) ja Paltamon kanssa.

Toimintayksikkö: Ateriapalvelut
Vastuuhenkilö: Hallintopäällikkö

Toiminta-ajatus:

Ateriapalvelu järjestää ruokapalvelut kunnan varhaiskasvatukselle, Sote ky:n kotipalveluasikille ja palvelutalon hoivaosaston ateriat Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymälle. Kunnan itse tarvitsemat ja kunnan Kainuun Sote ky:lle sopimusperusteisesti tuottamat ateriapalvelut hankitaan Attendo Oy:ltä 1.3.2020 lähtien.

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Ateriapalvelujen laatu ja palvelun sujuvuus	Asiakastyytyväisyyskyselyt Kouluruokarinkitoiminta	kerran vuodessa säännöllinen kokoontuminen, vähintään kaksi kertaa lukuvuodessa*)
Toiminnan tehokkuus	Muutos toteutettu hallitusti / vaikutukset palveluun	Palvelun tuottamisessa toteutettu muutos vaikeuta asiakkaitten palvelun saantia (tiedottaminen asiakkaille, yhteistyön toteutuminen, vaikutusten kirjaaminen)

*) kokoontumisissa mukana palvelun tuottajan (Attendo Oy) edustaja ruokahuollosta.

Toiminta vuonna 2020

Keittiötoimintojen siirto Attendo Oy:n tiloihin tammi-helmikuun aikana. Ruuanvalmistushenkilöstöä ei sen jälkeen ole kunnan palveluksessa. Kouluruuan esille laitto ja astiahuolto hoideaan omana työnä. Tehtävä ei vaadi kokoaikaista henkilöstöä, vaan se yhdistetään mahdollisesti esim. puhtaanapitohenkilön tehtäviin. Ruoankuljetuksen hoitaa kunta ja palveluntuotajana jatkaa Posti Oy. Puhtaanapitohenkilöstö siirtyy 1.1.2020 lukien Teknisen palvelualueen alaisuuteen.

Talous	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021 1 000 €	TS 2022 1 000 €
TOIMINTATUOTOT	458 591	446 350	400 941	339	339
Henkilöstökulut	-225 358	-218 761	-94 541	-42	-42
Palvelujen ostot	-32 016	-38 970	-228 430	-351	-351
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-126 093	-124 020	-42 200	-12	-12
Muut toimintakulut	-26 774	-25 090	-4 177	0	0
TOIMINTAKULUT	-410 241	-406 841	-369 348	-405	-405
TOIMINTAKATE	48 350	41 119	31 593	-66	-66
<i>Laskennalliset erät</i>	<i>-10 735</i>	<i>-1 869</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Kokonaiskustannukset	37 615	39 250	31 593	-66	-66

Toimintayksikkö: Työllisyydenhoito
Vastuhenkilö: hallintopäällikkö

Toiminta-ajatus: Työllistämistoimenpiteiden tarkoituksena on pääasiassa työvoimahallinnon tukijärjestelmien ja koulutuksen avulla tukea työttömiä henkilöitä työllistymään tai kohentamaan työllistymismahdollisuuksia. Tukityöllistämällä ehkäistään syrjäytyneisyyttä ja lievitetään sosiaalisia ja taloudellisia ongelmia. Työllisyyden hoidon palvelujen tuotetaan yhteistyössä Paltamon, Hyrynsalmen ja Puolangan kunnan kanssa. Isäntäkuntana toimii Paltamo.

Toiminta vuonna 2020

Paltamo osoittaa Ristijärven kunnan asioiden hoitoon osa-aikaisen ohjaajan työpanoksen. Kunta tukee Kainuun Sote ky:n kuntouttavaa työtoimintaa tarjoamalla omasta organisaatiosta sijoituspaikkoja kuntouttavan työtoiminnan asiakkaille. Lisäksi pyritään järjestämään Kelan työkokeilussa oleville henkilöille työkokeilupaiikkoja. Pääsääntöisesti TE-toimiston lain perusteella kunnalle työllistettäviksi osoitettavat henkilöt työllistetään (ns. velvoitetyöllistettävät).

Työllisyyden hoidon merkittävä osa-alue on eläkeselvittelyjen tekeminen työttömille, jotka eivät terveydellisistä syistä ole enää työkykyisiä. Ristijärven kunta on mukana Kainuun kuntien yhteisessä hakemuksessa Työllisyyden kuntakokeilun aloittamiseksi Kainuussa. Koululaisten ja opiskelijoiden kesätyöllistymisen tukemisessa tavoitteena on, että kaikki hakijat saavat kahden viikon työjakson joko kuntaorganisaatiossa tai yrityksissä.

Tavoitteet vuodelle 2020

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Syrjäytymisen ehkäiseminen	Kunnan järjestämän työllisyydenhoidon piirissä olevat työttömät (sis. kuntouttavan toiminnan) Aktivoinnin määrä %/työttömät	keskimäärin vähintään > 40 %
Koululaisten kesätyöt	Sijoitettu % hakijoista painotus yrityksiin sijoittamisessa	100 % yrityksiin ja kuntaan

Kuntouttava työtoiminnan tehostaminen	Kunnan aktiivisuus toiminnan kohderyhmän henkilöiden sijoittamisessa omaan organisaatioon 70 %:n maksuosuuden alentumien v. 2019 tasosta Osatyökykyisten työkokeilujaksojen toteutuminen	Sijoitettuna 1 – 3 kuntoutujaa vuoden aikana Maksu vuoden 2018 tasossa Työkokeilussa 1 – 2 henkilöä kysynnän mukaan.
Muu toiminta	Pitkäaikaistyöttömien ja ikään-tyneiden työttömien eläkeselvittelyt	selvittelyn piirissä kohderyhmän koosta riippuen >< 3 henkilöä vuoden aikana

Työmarkkinatukimaksun kehitys

	2015	2016	2017	TP 2018	TA 2019	Ennuste 2019
Työmarkkinatukimaksu, €	64 924	72 718	67 000	63 874	69 000	89 000
Henkilömäärä keskimäärin yhteisvastuullisella tuella / vuosi	29	31	30	40	38	30

Talous	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021 1 000 €	TS 2022 1 000 €
TOIMINTATUOTOT	4 403	10 000	10 500	11	11
Henkilöstökulut	-8 325	-29 827	-28 950	-29	-29
Palvelujen ostot	-38 426	-38 200	-30 450	-30	-30
Aineet, tarvikkeet, tavarat	0	-600	-500	0	0
Avustukset	-64 624	-70 500	-89 600	-90	-90
Muut toimintakulut	0	-500	-600	-1	-1
TOIMINTAKULUT	-111 375	-139 627	-151 000	-151	-151
TOIMINTAKATE	-106 973	-129 627	-139 600	-139	-139
Laskennalliset erät	-254				
Kokonaiskustannukset	-107 227	-129 627	-139 600	-139	-139

Henkilöstömääräraha on varaus nuorten kesätyöllistämiseen vuoden 2018 tasossa ja määräraha kunnalle mahdollisesti tulevien lakisääteisten työllistämismenettelyjen täyttämiseen kahden henkilön osalta. Avustuksissa on kunnan osuus yhteisvastuulliseen työmarkkinatukimaksuun ja yrityksille maksettava nuorten kesätyöllistämisen avustus. Palvelun ostoissa maksuosuus Paltamon kunnalle työllisyydenhoidon palvelujen tuottamisesta maksettavaksi tuleva korvaus on ? euroa.

Työllistämishankkeisiin osallistuminen ja rahoitus päätetään erikseen talousarviovuoden aikana.

Toimintayksikkö: Joukkoliikenne
Vastuhenkilö: hallintopäällikkö

Toiminta-ajatus: Lähipalvelut koostuvat kunnan sisäisestä asiointiliikenteestä ja kuntien välisestä liikenteestä. Kunnan sisäisen asiointiliikenteen kunta järjestää itse.
Kuntien välisen liikenteen ylläpitämiseen Kainuussa kunta osallistuu yhteisvastuullisesti toisten kuntien ja ELY-keskuksen kanssa.

Tavoitteet vuodelle 2020

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Taajaman ulkopuolella asuvien asiointin mahdollistaminen kuntakeskuksessa	Kuljetuksella tuettujen asiointipäivien määrä Kuljetusten kattavuus Kuljetusten taloudellisuus Kuntien välinen liikenne	1 pv /vko Kaikki sivukylät kuljetuspalvelun piirissä kysynnän mukaan Samana suunnan koulu- ja asiointiliikenteen kuljetusten taloudellinen ja tarkoituksenmukainen yhdistely Kunta osallistuu kustannusten kattamiseen sopimuserusteisesti yhdessä Kainuun kuntien ja ELY keskuksen kanssa

Määrälliset tunnusluvut	TA 2019	TP 2018	TS 2020	TS 2021	TS 2021
Osuus kuntien väliseen liikenteeseen euroa/as*)	10,93	7,88	9,83	9,83	9,83
Kunnan oma asiointiliikenne euroa/as	3,88	4,30	3,93	3,93	3,93

Talous	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 202 1 000 €	TS 2022 1 000 €
TOIMINTATUOTOT	0	0		0	0
Palvelujen ostot	-15 234	-19 100	-17 700	-17 700	-17 700
TOIMINTAKULUT	-15 234	-19 100	-17 700	-17 700	-17 700
TOIMINTAKATE	-15 234	-19 100	-17 700	-17 700	-17 700
Kokonaistulos	-15 234	-19 100	-17 700	-17 700	-17 700

Perustelut:

ELY-ostaa kuntien välistä liikennettä ja kunnat osallistuvat prosenttiperusteisella maksuosuudella liikenteestä aiheutuvien kustannusten maksamiseen. Maksuosuus maksetaan suoraan kunkin vuoden liikennöitsijälle ELY-keskuksen antaman tiedon perusteella. Vuoden 2020 kustannusten on arvioitu

pysyvän vuoden 2019 tasossa. Ristijärven osuus Kainuun kuntien maksettavaksi tulevasta kustannuksesta 3,34 %.

Palvelun ostoihin sisältyy myös kunnan sisäinen asiointiliikenne, jonka osuus määrärahasta on 5 000 euroa. Sisäinen asiointiliikenne toteutetaan koulun työaikana useimiten reittejä koulukuljetuksiin yhdistettynä. Koulu- ja asiointiliikenteen kuljetukset kilpailutetaan kevään 2020 aikana. Voimassa oleva sopimuskausi päättyy 31.7.2020.

Palvelualue: SIVISTYSPALVELUT
Vastuuhenkilö: Sivistyspäällikkö / rehtori

Toiminta-ajatus: Sivistystoimi vastaa kunnan lasten varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, perusopetuksen, kirjastotoimen sekä kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntatoimen järjestämisestä kunnassa sekä suunnittelee palveluiden toteuttamista yhteistyössä Paltamon kansalaisopiston ja Kainuun musiikkiopiston kanssa. Yhteistyössä Hyrynsalmen kunnan kanssa järjestetään aineenopetusta yhteisten lehtoreiden voimin ja ostopalveluna toteutetaan koulukuraattori – ja etsivän nuorisotyön palvelut. Tavoitteena on mahdollistaa monipuoliset elinikäisen oppimisen edellytykset Ristijärvellä, mahdollistaa kuntalaisten hyvinvointia, luoda turvalliset peruspalvelut lapsiperheille sekä ylläpitää ja kehittää virkeää liikunta- ja kulttuurielämää kaikille kuntalaisille junioreista senioreihin.

Sivistyspalveluissa pyritään hakemaan hankerahoitusta myös tulevana toimintavuotena. Kainuulaisella yhteistyöllä on saatu esimerkiksi täydennyskoulutusta varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen henkilökunnille sekä toteutettua hankkeita Kieli- ja digitutoroinnista. Hankerahoitus on mahdollistanut henkilöstön kouluttautumisen lisäksi myös kansainvälisyyskasvatuksen EureKorpus + -hankkeessa. Hankkeista toimivimmat käyttännöt jäävät elämään, esimerkiksi kielisuihikutus varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa sekä vertaismentarointi perusopetuksessa. Sivistystoimi pyrkii omilla toimillaan edistämään ja mahdollistamaan kuntalaisten henkistä ja fyysistä hyvinvointia ja päivittää kunnan sähköistä hyvinvointikertomusta vuosittain.

Talous	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021 1 000 €	TS 2022 1 000 €
TOIMINTATUOTOT	209 510	109 658	193 409	193	193
Henkilöstökulut	-1 284 703	-1 304 234	-1 393 341	-1 411	-1 399
Palvelujen ostot	-488 694	-433 455	-375 920	-329	-311
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-69 205	-74 417	-60 482	-59	-59
Avustukset	-64 775	-63 500	-73 500	-74	-74
Muut toimintakulut	-241 040	-225 963	-290 067	-304	-304
TOIMINTAKULUT	-2 148 418	-2 101 569	-2 193 307	-2 177	-2 147
TOIMINTAKATE	-1 938 903	-1 991 911	-1 999 900	-1 983	-1 953
<i>Laskennalliset erät: pois- tot ja vyörytyserät</i>	-21 095	-23	0		
Kokonaiskustannukset	-1 960 004	-1 991 934	-1 999 900	-1 983	-1 953

Tehtäväalue: Varhaiskasvatus
Vastuuhenkilö: Varhaiskasvatuksen vastaava

Toiminta-ajatus: Varhaiskasvatus on lapsen suunnitelmallisen ja tavoitteellisen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostama kokonaisuus, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatus tukee lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatus on lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävä sekä syrjäytymistä ehkäisevä palvelu. Varhaiskasvatuksessa opitut tiedot ja taidot vahvistavat lasten osallisuutta sekä aktiivista toimijuutta yhteiskunnassa.

Tavoitteet vuodelle 2020

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Varhaiskasvatuksen toimintaympäristö	Uusien toimitilojen käyttöönotto keväällä 2020. Päiväkodin toimintakulttuurin muokkaaminen uusissa tiloissa varhaiskasvatustilan ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Asiakastyytyväisyyskysely syksyllä 2020.	Asiakastyytyväisyyskyselyn tulokset hyvät. Niiden pohjalta kehitetään omaa toimintaa edelleen.
Tuen tarve varhaiskasvatuksessa	Varhaiskasvatustoiminnassa otetaan lain ja asetusten edellyttämällä tavalla huomioon erityistä kasvatusta, opetusta ja hoitoa tarvitsevat lapset.	Varhaiskasvatuksen erityisopettajan palveluiden osto. Tuen tarpeessa olevien lasten huomioiminen henkilöstömäärässä.
Varhaiskasvatusta järjestetään asiakaskeskeisesti ja joustavasti	Odotusaika hakemuksen jättämisestä *kasvatukselliset syyt *työllistyminen, opiskelu *muu syy	7 vrk 14 vrk 60 vrk
Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma	Varhaiskasvatustilapalvelujen piirissä oleville lapsille.	100 %

Määrälliset tunnusluvut	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022
Päiväkodin läsnäolopäivät	4870	4 560	4 560	4 500	4 500
0-6v. kunnassa / hoitopaikkaa tarvitsevat 0-7v.	48/42	43/40	44/40	44/40	46/40
Perhepäivähoidon läsnäolopäivät	656	650	-	-	-

Vaihdettu 29.11.2019

Suunnitelmavuosien 2021 – 2022 tavoitteet

- 1) Uuden päiväkotikiinteistön toimintakulttuurin ja toimintaympäristön muokkaaminen varhaiskasvatustilan ja varhaiskasvatuksen perusteiden mukaiseksi toiminnaksi.
- 2) Yhteisistä käytänteistä sopiminen muiden Kainuun kuntien kanssa mm. verkostotapaamisissa
- 3) Kotihoidon kuntalisästä luopuminen taloussyistä, säästö noin 12 000,00 €/vuosi.

Päiväkodin toiminnot siirretään kevään 2020 aikana väistötilasta uuteen toimintaympäristöön. Päiväkodin toimintakulttuuria ja toiminnan sisältöjä mietitään yhdessä uusiin tiloihin sopiviksi sekä muokataan toimintaympäristö pienryhmätoimintaa tukevaksi. Henkilöstöresursseja on lisätty keväälle, jotta lakisääteinen toiminta turvataan muutosten keskellä. Myös erityistä hoitoa, kasvatusta ja opetusta tarvitsevat lapset sekä tuen tarpeessa olevat lapset huomioidaan henkilöstön määrässä, mikäli lapsella ei ole omaa erityisavustajaa ryhmässä.

Erityistä hoitoa ja kasvatusta tarvitseville lapsille sekä haasteellisen käyttäytymisen omaaville lapsille järjestetään muun muassa tuettua ja ohjattua pienryhmätoimintaa mahdollisuuksien mukaan. Näiden lasten osalta erityisen tuen tarve kirjataan myös lasten varhaiskasvatussuunnitelmiin. Ristijärven kunnan varhaiskasvatuksessa noudatetaan kolmiportaisen tuen mallia (Varhaiskasvatuksen suunnitelman perusteet).

Uusi varhaiskasvatustalouden laki astui voimaan 1.9.2018. Laki edellyttää varhaiskasvatuksen opettajien määrän lisäämistä 2/ryhmä. Ristijärven kunnan varhaiskasvatuksen tavoitteena on muuttaa henkilöstörakennetta ns. luonnollisen poistuman kautta, minkä siirtymäkausi mahdollistaa. Henkilöstörakenteen muuttaminen tuo lain edellyttämää pedagogista osaamista lisää varhaiskasvatukseen.

Lakisääteistä varhaiskasvatuksen erityisopettajan palvelua on ostettu kevästä 2019 lähtien varhaiskasvatuksen erityisopettaja Sari von Zansenilta. Yhteistyötä jatketaan hänen kanssaan. Tavoitteena on lakisäätäinen varhaiskasvatustoiminta.

Kotihoidontuen kuntalisän maksamisen jatkamisesta päättää valtuusto. Varhaiskasvatuksen

talousarvioon on varattu tarkoitukseen määräraha talousarviovuodelle ja suunnitelmakaudelle. Sivistystoimi esittää talouden tasapainottamiseksi kotihoidon kuntalisästä luopumista. Verkostoituminen Kainuun muiden kuntien kanssa on entistä tärkeämpää. Yhteisten taapaamisten ja koulutusten avulla yhdenmukaistetaan toimintakulttuuria ja taataan Kainuun lapsiperheille samanarvoiset varhaiskasvatustaloudet.

Talous	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021 1 000 €	TS 2022 1 000 €
TOIMINTATUOTOT	68 388	49 625	50 000	50	50
Henkilöstökulut	-346 057	-376 993	-401 532	-414	-414
Palvelujen ostot	-69 130	-68 015	-104 012	-79	-79
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-6 941	-15 030	-9 450	-8	-8
Avustukset	-61 275	-60 000	-70 000	-70	-70
Muut toimintakulut	-43 521	-13 115	-70 374	-82	-82
TOIMINTAKULUT	-526 924	-533 153	-655 368	-653	-653
TOIMINTAKATE	-458 537	-483 528	-605 368	-603	-603
Laskennalliset erät	-7 369	0			
Kokonaiskustannukset	-465 906	-483 528	-605 368	-603	-603

Tehtäväalue:
Vastuhenkilö

Perusopetus
Rehtori/sivistyspäällikkö

Toiminta-ajatus:

Ristijärveltä juuret ja kantavat siivet lapsille ja nuorille tulevaisuuteen! Kunnan ainoana perusopetuskouluna tuotamme perusopetuksen palvelut mahdollisuuksien mukaan kaikille kunnan oppivelvollisuusikäisille. Järjestämme perusopetusta yhteistyössä muun muassa Hyrynsalmen kunnan kanssa. Yhteistyötä voidaan laajentaa koko sivistystoimen alueella laajemmallekin alueelle. Peruslähtökohtana on ihmisen kunnioitus ja kasvatusrakkaus.

Tavoitteet vuodelle 2020

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden opetuksen järjestäminen taloudellisesti, pedagogisesti ja pitkäjänteisesti toimivalla tavalla.	Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden tukijaksot eivät lisi nykyisestään/ tukijaksot ovat nykyistä lyhyempiä.	Erityisopetuksen ulkopuolisten palveluiden ostot eivät nouse yli 35 000,00 €.
Koulun tilojen palautuminen mahdollistaa opetus- ja kerhotoiminnan monipuolistamisen ja turvallisemman koulupäivän kaikille.	Koulu pystyy tarjoamaan nykyistä monipuolisemmin lasten kokonaista koulupäivää tukevaa toimintaa omissa tiloissaan taloudellisemmin ja toteuttamaan opetussuunnitelmaa täysipainoisesti.	Kerhomäärärahat saadaan käytettyä 100 % ja oppilaiden toiveet kerhotoiminnasta ja opetuksen monipuolistamisesta toteutuvat nykyistä paremmin.
Oppilaiden ja vanhempien ääni päätöksenteossa tulee kuuluksi nykyistä enemmän	Kouluvuoden suunnittelussa ja käytännön toteutuksessa oppilaiden ja heidän huoltajiensa mielipiteitä kysytään kaikissa isoissa asioissa esim. Wilma kyselyjen avulla.	Oppilaiden ja heidän huoltajiensa osallisuus opetuksen suunnittelussa ja toteutuksessa nousee kyselyiden pohjalta nykyisestä 30 % yli 45 %.

Määrälliset tunnusluvut	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Opetushenkilöstö 1.8.	11	11	11	11	11
* yhteiset Hyrynsalmella	2	2	2	2	2
* etäopettajat Suomussalmelta ja Puolangalta	2	1	0	0	0
Avustajat (1 määräaik.)*	4	5	6	5	5
Oppilasmäärä (painotettu)	100	105	103	101	105
- esikoulussa	11	13	10	8	10
- joista kuljetusoppilaita	45	57	n. 52	n. 50	n.50

*Koulunkäynnin ohjaajien työajasta kohdistuu osa iltapäiväkerhon vetämiseen ja osa hallinnon tehtäviin koulunkäynnin ohjaamistyön lisäksi.

Ristijärven syntyvyysluvut näyttävät ennusteiden valoissa pysyvän tällä hetkellä tiedossa olevaan v. 2024 asti samalla tasolla, noin 10 lasta/vuosi. Muualla Kainuussa tulevana vuosina ikäluokat pienenevät jyrkästi.

Yleistä henkilöstöresursseista:

Määrälliset tunnusluvut	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Opetushenkilöstö 1.8.	11	11	12,5	12,5	11,5
* yhteiset Hyrynsalmella	2	2	2	2	2
* etäopettajat Suomussalmelta ja Puolangalta	2	1	0	0	0
Avustajat (1 määräaik.)*	6	5	5,5	5	5
Oppilasmäärä (painotettu)	105	105	105	101	105
- esikoulussa	13	10	10	8	10
- joista kuljetusoppilaita	57	52	n. 52	n. 50	n.50

*Koulunkäynnin ohjaajien työajasta kahden kohdalla kohdistuu osa työajasta iltapäiväkerhon osaamiseen vielä keväällä 2020 ja yhden työajasta osa hallinnon tehtäviin koulunkäynnin ohjaamistyön lisäksi. Lukuvuonna 2020 kesällä palaa yksi koulunkäynninohjaaja varhaiskasvatuksesta osittain perusopetukseen.

Opetushenkilöstöstä kaksi opettajaa tekevät osittaista työaikaa (14 ja 18 h). Yksi koulunkäynninohjaaja opettaa siksi kotitaloutta 7 h vko.

Ristijärven syntyvyysluvut näyttävät ennusteiden valoissa pysyvän tällä hetkellä tiedossa olevaan v. 2024 samalla tasolla, noin 10 lasta/vuosi. Muualla Kainuussa tulevana vuosina ikäluokat pienenevät jyrkästi.

Yleistä henkilöstöresursseista:

Yhteistyötä Hyrynsalmen kunnan kanssa jatketaan biologian ja historia-yhteiskuntaopin sekä äidinkielen aineenopettajan opetuksen osalta. Emme osallistu etäopetukseen.

Opetushenkilöstön määrään vaikuttaa 11-vuotisen oppivelvollisuuden piirissä olevien oppilaiden lukumäärä ja heidän yksilölliset avustamistarpeensa, sekä muut erityistä ja tehostettua tukea tarvitsevien oppilaiden määrä. Nyt 11-vuotisten oppilaiden perusopetuksesta sekä eräistä erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden opetuksesta huolehtii erityisluokanopettaja, jonka palkkaamiseen kunta on saanut avustusta. Pienryhmäopetus säästää erityissairaanhoidon käytettäviä kuluja ja henkilöstön voimavaroja.

Kaksi koulunkäynninohjaajaa hoitaa yhdessä sekä varhaiskasvatukseen koululta siirtyviä oppilaita että iltapäiväkerholaisia. Varhaiskasvatuksella ei ole riittäviä tiloja iltapäiväkerholaisien hoitamiseen uudessa kiinteistöissä, joten toistaiseksi kunta jatkaa kouluikäisten hoitoa koululla. Koulukuraattori- ja palvelut ostetaan Suomussalmelta.

Suunnitelmavuodet 2020 – 2022 tavoitteet

- 1) Yhteistyötä Kainuun kuntien kanssa jatketaan laadukkaan perusopetuksen takaamiseksi Ristijärvellä ja yhteisten hankkeiden toteuttamista. Yksin hankkeiden saaminen on vuosi vuodelta vaikeampaa.
- 2) Koulu pääsee järjestämään toimintaansa normaalitiloissaan ja opetustyö saadaan vastaamaan nykyistä opetussuunnitelmaa. Yläkoulun vuosiluokkia tullaan opettamaan yhdysluokkina lukuaineissa.
- 3) Esi- ja perusopetuksen pääpainoalueena on terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen sekä oppilaiden ja heidän huoltajiensa osallisuuden lisääminen.
- 4) Kunnassa toimii erityisopetuksen pienryhmä. Pienryhmälle on tarvetta vielä 11 -13 vuotta.

Talous Perusopetus	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2020	TS 2021
TOIMINTATUOTOT	139 858	55 290	12 000	12 000	12 000
Henkilöstökulut	-841 566	-815 818	-743 000	-743 000	-743 000
Palvelujen ostot	-364 401	-301 790	-298 000	-295 000	-295 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-41 117	-32 540	-33 000	-33 000	-33 000
Muut toimintakulut	-151 406	-154 108	-153 000	-153 000	-153 000
TOIMINTAKULUT	-1 398 490	-1 304 256	-1 277 000	-1 224 000	-1 224 000
TOIMINTAKATE	-1 258 632	-1 248 966	-1 215 000	-1 212 000	-1 212 000
Laskennalliset erät	-11 571				
Kokonaiskustannukset	-1 270 203	-1 248 988	-1 215 000	-1 212 000	-1 212 000

Toimintakatteesta perusopetuksen hallinnon osuus

-33 669 €

Tehtäväalue: Hyvinvointipalvelut
Vastuhenkilö: Vapaa-aikaohjaaja ja sivistyspäällikkö

Toiminta-ajatus: Hyvinvointipalvelujen tarkoituksena on tuottaa ristijärveläisille kansalaisopiston ja musiikkiopiston palvelut sekä laadukkaita liikunta- ja nuorisopalveluja.
 Hyvinvointipalvelut mahdollistavat kuntalaisten fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia.

Kansalaisopisto ja musiikkiopisto

Kansalaisopisto pyrkii järjestämään ja kehittämään opetustaan ristijärveläisten toiveiden mukaisesti. Kansalaisopiston palvelut tuottaa Paltamon kunta. Kansalaisopiston toimintaan on budjetoitu 38 000,00, mikä on jälleen 2.000,00 euroa vähemmän kuin vuonna 2019.

Musiikkiopisto järjestää viikoittain opetusta Ristijärvellä sekä keskuskoulun että seurakuntakeskuksen tiloissa. Musiikkiopistolle on budjetoitu musiikkiopiston rehtorin ilmoituksen mukaisesti 3.000 €, joka on 300 euroa vähemmän kuin vuonna 2019.

Musiikinopetusta tarjoaa Ristijärvellä myös kansalaisopisto ja yksityiset henkilöt. Koulun bändikerho toteutetaan opetushallitukselta saadulla kerhotoiminnan rahoituksella.

Liikunta- ja nuorisotyö

Palveluja tuotetaan yhteistyössä toisten kuntien sekä paikallisten seurojen ja yhdistysten kanssa. Lakisääteisistä toiminnoista etsivän nuorisotyön hoitaa ostopalveluna Kajaanin kaupunki. Ostopalvelusta laskutetaan vain toteutuneiden toimintojen mukaan. Vapaa-aikatoimen tehtävänä on mahdollistaa kuntalaisten hyvinvointia ja luoda yhteisöllisyyttä.

Liikunnan osa-alueella tarkoituksena on saada ohjattua liikuntatoimintaa kaikenikäisille ristijärveläisille, sekä tuottaa monipuolisia nuorisotyön palveluita yhteistyössä 4H-yhdistyksen, paikallisten seurojen ja koulun kanssa.

Kainuu on hyvinvointitilastoissa Suomen mustimpia kuntia, ja ongelmat keskittyvät erityisesti väestön ylipainoisuuteen, vähäisiin liikkumistottumuksiin, epäterveellisiin ruokailutottumuksiin, mielenterveys- ja päihdeongelmiin. Tavoitteena on saada vähän liikkuvat lapset ja nuoret ohjatun liikunnan ja terveellisten elämäntapojen piiriin entistä tiiviimmällä yhteistyöllä varhaiskasvatukseen, perusopetukseen, kerho- ja järjestötoiminnan sekä soten yhteistyöllä. Erityisesti on huomioitava **perheiden mukaan saaminen** terveen elämän talkoisiin. Tällä hetkellä nuorisotalo on avoinna kolmena iltana viikossa ja disco järjestetään kerran kuukaudessa. Loma-aikoina (hiihtoloma, kesäloma ja syysloma) pyritään järjestämään jatkossakin yönyli leirejä eri-ikäisille lapsille ja nuorille.

Liikuntakerhoja järjestetään lähes jokaisena koulupäivänä.

Talous	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021 1 000 €	TS 2022 1 000 €
Vapaa-aikapalvelut					
TOIMINTATUOTOT	70	3 423	3 000	3	3
Henkilöstökulut	-29 284	-42 415	-37 183	-37	-37
Palvelujen osto	-45 477	-51 630	-47 900	-48	-48
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-649	-4 697	-1 690	-2	-2
Avustukset	-3 500	-3 500	-3 500	-3	-3
Muut toimintakulut	-9 405	-25 880	-1 605	-2	-2
TOIMINAKULUT	-88 316	-128 122	-91 878	-92	-92
TOIMINTAKATE	-88 246	-124 699	-88 878	-89	-89
<i>Laskennalliset kustannukset</i>	<i>-687</i>				
Kokonaiskustannukset	-88 933	-124 699	-88 878	-89	-89

Tavoitteet vuodelle 2020

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Kuntalaisten osallistaminen hyvinvointia lisääviin tapahtumiin	Yleisötapahtumien osallistujamäärät kohtuullisia Terveyskyselyissä (Teaviisari yms.) kasvaneet hyvinvointiluvut	Kiinnostuneisuus omaa hyvinvointia kohtaan kuntalaisilla kasvanut Tapahtumissa yli 30 kävijää
Laaja-alainen nuorisotoiminta	Erilaisia tapahtumia nuorille. Nuorisotalo auki kolmena päivänä viikossa yhteistyössä 4H:n kanssa	Nuorisotalon toiminnan lisäksi järjestetty myös muuta toimintaa mm. liikuntakerhoja
Aktiivinen osallistuminen yhteistyötahojen koulutuksiin ja palavereihin viimeisimmän tiedon jalkauttamiseksi kuntaan.	Nuorisovaltuustossa edustus Ristijärveltä. Aktiivinen osallistuminen yhteistyötoimintaan.	Etsivä nuorisotyö hoidetaan laakisääteisesti. Säännöllinen osallistuminen yhteistyöhön toteutunut. Valtakunnallisiin palvelun laatua ja saavutettavuutta mittaavia mittareita tuottaviin kyselyihin vastattu
	Nuorisovaltuuston ja vanhusneuvoston sekä kunnan luottamusmiesten välinen yhteistyö toimivaksi	Nuorisovaltuustoa ja vanhusneuvostoa kuullaan säännöllisesti kunnan päätöksenteon pohjaksi.

Lisäksi vapaa-aikatoimi tukee omilla toimillaan ristijärveläisten hyvinvoinnin kasvua. Tietoutta terveellisistä elämäntavoista jaetaan jatkuvasti, kuntalaisia pyritään osallistamaan itsensä monipuolisesti myös liikunnan alalla ja yhteisöllisyyden kasvua pyritään tukemaan resursseja, tietoa, taitoja ja tiloja tarjoamalla.

Tetäväalue: Kirjasto ja kulttuuripalvelut
Vastuhenkilö: Kirjasto- ja kulttuurivastaava

Toiminta-ajatus:

Kirjaston tarkoituksena on tuottaa sen käyttäjille yhdenvertaiset mahdollisuudet elämän eri tilanteista selviämiseen, itsensä kehittämiseen ja henkiseen virkistytymiseen sekä toimia kulttuurisena kohtaamispaikkana.

Kulttuuritoimen tarkoituksena on kuntalaisten hyvinvoinnin tukeminen taiteen ja kulttuurin keinoin yhdessä kunnan sivistystoimijoiden ja yhdistysten kanssa.

Tavoite	Mittari	Tavoite
Yhteisöllisyys	Tapahtumat eri ikäryhmille	Teatteri- ja konserttimatka, kirjailijavierailut, lukupiirit, näyttelyt, kirjaston 120-vuotisjuhlapäivä
Käyttäjälähtöisyys	Käyttäjäpalautteen kerääminen	jatkuvaa, vuorovaikutteista
Kirjaston palvelukyky	Aineiston uudistaminen > 400 kirjaa/1000 as > 50 lehteä/1000 as > 50 muuta aineistoa/1000 as	Toteuma 2018 509 43 62
Kirjaston käyttöaste	> 40 % asukkaista	38
Lainojen määrä	> 14 lainaa / asukas	13,5

Määrälliset tunnusluvut	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS2021	TS 2022	Kainuu 2018*
Lainojen määrä / as	13,5	14	14	14	14	15,57
Kirjastokäynnit / as	8,0	10	10	10	10	7,71
Käyttömenot, netto €/as	102,50	102	102	102	102	57,30

* Opetus- ja kulttuuriministeriön tilasto 2018. Ko. vuonna lisäksi e-aineistolainoja 462 kpl, jotka eivät suoraan näy Lainojen määrä/asukas -tilastossa.

Toiminta vuonna 2020

Talousarviovuonna Ristijärven kirjasto on mukana Kainuun kirjastojen ja alueellisen kehittämistehävän omaavan Oulun kaupunginkirjaston yhteisissä hankkeissa kuten Alueellinen eKirjasto ja Tarinankertojat, jossa mukana on myös varhaiskasvatus.

Eri-ikäisten kuntalaisten kirjastonkäyttöä tuetaan ja aktivoidaan uusiutuvalla kirjastoaineistolla, lukupiireillä, kirjailijavierailuilla ja muilla tapahtumilla. Omatoimikirjasto lisäpalveluna laajentaa työikäisten ja perheiden kirjastonkäyttö-mahdollisuuksia.

Kuluvana vuonna kirjasto Ristijärvellä on toiminut 120 vuotta. Vuotta juhlistetaan yhdessä kuntalaisten kanssa.

Kulttuuritarjontaa toteutetaan näyttelytoiminnalla sekä järjestämällä teatteri- tai konserttimatkoja tai tuottamalla niitä omaan kuntaan mahdollisten yhteistyökumppaneiden kanssa. Kulttuuritoimi on

mukana Kainuun lasten- ja nuorten kulttuurikeskus Kulttuurin toiminnassa (maksuosuus 800 €/vuosi), Kaikukortti-hankkeessa sekä Ämmäinviikon ja Veisuuvestivaalin järjestelyissä.

Talous	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021 1 000 €	TS 2022 1 000 €
TOIMINTATUOTOT	1 194	1 320	1 320	1	1
Henkilöstökulut	-67 796	-69 008	-71 638	-72	-72
Palvelujen osto	-9 686	-12 020	-13 130	-13	-13
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-20 498	-22 150	-22 050	-22	-22
Muut toimintakulut	-36 707	-32 860	-21 399	-21	-21
TOIMINTAKULUT	-34 687	-136 038	-128 217	-128	-128
TOIMINTAKATE	-133 493	-134 718	-126 897	-127	-127
<i>Laskennalliset kustannukset</i>	<i>-1 469</i>				
Kokonaiskustannukset	-134 962	-134 718	-126 897	-127	-127

Palvelualue: **TEKNISET PALVELUT**

VASTUUHENKILÖ **Tekninen päällikkö**

Toiminta-ajatus: Teknisen toimen tehtävänä on huolehtia rakennetun ympäristön toimivuudesta, turvallisuudesta ja yhdyskuntarakenteen kehittymisestä niin, että asuin- ja elinympäristö muodostavat esteettisen, turvallisen, terveyllisen ja viihtyisän kokonaisuuden.

Tekninen toimi vastaa kiinteistöjen kunnossapidosta, vesihuollosta (osin), kaavoitus- ja ympäristötoimesta sekä kunnallisteknisistä palveluista.

Palvelut tuotetaan osin omana toimintana, osin ostopalveluna omasta kunnasta tai naapurikunnista.

Yleiset tavoitteet teknisen toimen kehittämiseksi

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Talous tasapainossa	TA:n toimintakate	TA:n toimintakate riittää palveluiden tuottamiseen.
Henkilöstön jaksaminen	Työssäolopäivien määrä	Sairauspoissaolot vähäisemmät kuin kuluneena vuonna
Henkilöstön ammattitaidon kehittäminen	Koulutuspäivien määrä Digitalisaation omaksuminen	Osallistuminen koulutuksiin väh. 2 pv/hlö Uusien ohjelmien käyttöönotto

Teknisellä toimella on henkilöstöresursseina teknisen päällikön lisäksi kaksi kiinteistöhoitajaa. Hallinnollisiin tehtäviin kohdentuu osa kehittämispäällikön sekä palvelusihteerin työajasta.

Lisäksi talousarvioon sisältyy määräaikaisen henkilön 4 kk:n palkka lomien sijaistamiseen ja/tai muihin tilapäisiin tehtäviin.

Talous TEKNISET PALVELUT	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021 1 000 €	TS 2022 1 000 €
TOIMINTATUOTOT	1 395 546	1 114 928	1 189 137	891	891
Henkilöstökulut	-322 519	-319 814	-298 953	-280	-280
Palvelujen osto	-579 090	-698 660	-806 533	-496	-496
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-44 133	-391 300	-398 914	-310	-310
Avustukset	-44 662	-31 000	-37 000	-37	-37
Muut toimintakulut	-93 931	-67 657	-21 924	-8	-8
TOIMINAKULUT	-1 474 335	-1 508 431	-1 563 324	-1 130	-1 130
TOIMINTAKATE	-78 789	-393 503	-374 187	-240	-240
<i>Poistot</i>	-562 598	-446 191	-413 102	-413	-413
<i>Poistoeron lisäys</i>	2 511	2 511	2 511	3	3
<i>Laskenn. kustannukset (vyörytys)</i>	-10 898				
Kokonaiskustannukset	-649 774	-837 183	-784 778	-650	-650

Tehtäväalue: Teknisten palveluiden hallinto
Vastuhenkilö: Tekninen päällikkö

Tehtäväalue sisältää teknisen palveluiden hallinnon ja investointien sekä muun rakentamisen toteuttamisen hallinnoinnin.

Rakennussuunnittelun ja –valvonnan tehtävänä on edistää, ohjata ja valvoa rakennushankkeita niin, että rakennukset ovat turvallisia ja terveellisiä käyttää. Ohjauksessa ja toteutuksessa huomioidaan kulloinkin voimassa olevat määräykset ja ohjeet sekä Ristijärven ominaispiirteet. Tavoitteena on ohjata rakentamista valtakunnallisten tavoitteiden mukaisesti energiatehokkaita ratkaisuja noudattaen. Lisäksi rakennus- ja ympäristötoimi pyrkii valvomaan ympäristönsuojelulain tavoitteiden toteutumista.

Rakennusvalvonta ja rakennuslupien hallintaan kohdistuvat tavoitteet on esitetty Lupa- ja valvontalautakunnan yhteydessä.

Talous	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021 1 000 €	TS 2022 1 000 €
TOIMINTATUOTOT	22 146	14 700	13 000	13	13
Henkilöstökulut	-33 762	-34 579	-98 794	-99	-99
Palvelujen osto	-29 574	-31 200	-29 000	-29	-29
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-474	-1 200	-1 000	-1	-1
Muut toimintakulut	-4 531	-5 620	-4 759	-5	-5
TOIMINAKULUT	-68 342	-72 599	-133 553	-134	-134
TOIMINTAKATE	-46 196	-57 899	-120 553	-121	-121
<i>Laskenn. vyörytyserät</i>	<i>-1 072</i>				
Kokonaiskustannukset	-47 267	-57 899	-120 553	-121	-121

Rakennustarkastajan palvelut 1,5 pv/vko ostetaan Hyrynsalmen kunnalta. Rakennustarkastaja on tavattavissa tiistaisin ja parillisten viikkojen perjantaisin.

Vuoden 2020 alusta käyttöön otettavassa laskentatunnisteissa (tilikartta) on yhdistetty rakentamisen ja muun teknisen palvelualueen hallinto.

Tehtäväalueet Vastuhenkilö

Liikenneväylät ja tilapalvelut Tekninen päällikkö

Tehtäväalue sisältää tie- ja kiinteistönhoidon hallinnon, kaavatiet, yksityistiet, avustukset, kunnan omistamat kiinteistöt ja yleiset virkistysalueet. Lisäksi tehtäväalueeseen kuuluvat metsien hoito, kaukolämpö ja vesihuolto.

Tehtävänä on kunnan hallinnassa olevien katujen, teiden ja muiden alueiden kunnossapitäminen kustannustehokkaasti huomioiden turvallinen käyttö ja kunnan omistamien ja hallinnoimien kiinteistöjen suunnitelmallinen ylläpito taloudelliset resurssit huomioiden. Lisäksi tehtävänä on liikuntapaikkojen ja puistojen sekä yleisten alueiden kunnossapito niin, että ne ovat viihtyisiä ja turvallisia käyttää.

Tavoitteet vuodelle 2020

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Kunnan hallinnoimien teiden järkevä hoito	Turvallisuus Taloudellisuus	Ei liukkauden aiheuttamia tapaturmia tai liikennevahinkoja. Kustannusten pysyminen ennallaan
Kiinteistöjen tehokas käyttö	Arjen toimet	Terveyskeskus purettu, vuokratalo peruskorjattu, vajaakäyttöisten kiinteistöjen sisälämpötilaa laskettu
Kaukolämpöverkoston hyötysuhteen parantaminen	Mittarit uusittu, mutapussit uusittu, vuodot korjattu	Hukkaprocentti < 15 %.

Talous	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021 1 000 €	TS 2022 1 000 €
TOIMINTATUOTOT	1 373 400	1 100 228	1 176 137	876	876
Henkilöstökulut	-288 757	-285 235	-200 159	-181	-181
Palvelujen ostot	-549 516	-667 460	-777 533	-467	-467
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-433 658	-390 100	-397 914	-309	-309
Avustukset	-44 662	-31 000	-37 000	-37	-37
Muut toimintakulut	-89 400	-61 572	-17 165	-4	-4
TOIMINAKULUT	-1 405 993	-1 435 367	-1 429 771	-997	-997
TOIMINTAKATE	-32 594	-335 139	-253 634	-119	-119
<i>Poistot, väh. poisoero 2 511 €</i>	-560 087	-445 680	-413 102	-413	-413
<i>Laskenn. vyörytyserät</i>	-9 827	0	0	0	0
Kokonaiskustannukset	-602 506	-780 819	-666 736	-532	-532

Vanhaan kunnantaloon tehdään kunnossapitokorjauksia. Ilmanvaihtoa parannetaan kosteuden poistamiseksi, vesikatto puhdistetaan ja tiiveyttä varmistetaan sekä suoritetaan maalaus- ja korjauksia. Korjauksiin on varattu 15 000 euroa. Terveyskeskuksen purkuun on varattu 220 000 euroa ja Keskuskoulun Vuokratalon investointiin tänä vuonna 600 000 euroa. Willa Wanhan tyhjennettyä kevättalvella kunta pyrkii siirtämään vuokratiloissa tällä hetkellä toimivat toimijat vapautuviin tiloihin. Tilojen muutostöihin ei ole varattu erillistä resurssia.

Tästä liikunta- ja virkistyspaikat

Liikunta- ja virkistyspaika	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021 1 000 €	TS 2022 1 000 €
TOIMINTATUOTOT	179	0	53 215	0	0
Henkilöstökulut	-10 794	-6 647	-26 411	-13	-13
Palvelujen ostot	-36 637	-57 500	-74 550	-31	-31
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-53 275	-54 450	-108 782	-46	-46
TOIMINAKULUT	-100 706	-118 597	-209 743	-89	-89
TOIMINTAKATE	-100 526	-118 597	-156 528	-89	-89
<i>Poistot</i>	-49 619	-45 174	-50 829	-51	-51
Kokonaiskustannukset	-150 145	-163 771	-207 357	-140	-140

Kamore –hanke moottorikelkkareittien parantamiseksi ja Maastopyöräily- ja vesiturheilukeskus reitistöineen –hanke toteutetaan ja saatetaan vuoden 2020 aikana loppuun. Samoin tehdään kesken jääneet urheilu- ja tenniskentän kunnostukset loppuun kesän aikana. Latujen kunnossapitoon on varattu 20 000 euroa. Jatkossa joudutaan miettimään erilaisten liikuntapaikkojen ja reittien määrän sopeuttamista resurssija vastaavaksi.

Vuoden 2020 toimintakatteeseen sisältyvien metsien hoidon, kaukolämmön ja vesihuollon toimintakate

	Metsien hoito	Kaukolämpö	Vesihuolto
Toimintatuotot	60 000	324 000	13 250
Toimintakulut	-25 000	-301 250	-7 650
Toimintakate	35 000	22 750	5 600

Vesihuollon tulot sisältävät Ristijärven vesihuolto-osuuskunnan maksamaa vuokraa 10 000 €. Kaukolämmön toimintatuotoista 144 000 € /44,4 % tulee kunnan omien kiinteistöjen lämmityksestä sisäisen myynnin tulona.

Asuminen/Yrityskiinteistöt

Vastuhenkilö

Kehittämispäällikkö

Toiminta: Tehtävälueen tehtävänä on Ristijärven kunnan asuntotoimeen liittyvien palveluiden tuottaminen sekä asumisviihtyvyyden, turvallisen asumisen ja muiden asumisedellytysten parantaminen sekä Ristijärven Vuokratalot Oy:n ja kunnan asuntotoimen toimien yhteensovittaminen.

Ristijärven Vuokratalot Oy:n hallinnoitavana on 56 huoneistoa. Kunnan suoraan omistamien asuinhuoneistojen määrä kohteessa Aholantie 30 nousee kahdeksasta kahteentoista, kun kohteen peruskorjaus/muutostyö valmistuu kesällä 2020. Kohteeseen valmistuu kysyntää vastaavia pieniä vuokra-asuntoja.

Ratkaisuvalta Ristijärven kunnan vuokra-asuntojen asukasvalinnoissa on kehittämisspäälliköllä. Vuokra-asuntojen keskimääräisistä enimmäisvuokrista päättää kunnanhallitus.

Yrityskiinteistöjen vuokrista päättää kunnanhallitus siltä osin kuin tehtävää ei ole siirretty viranhaltijalle. Määräaikaiset yrityskiinteistöjen vuokrasopimukset päättää kunnanjohtaja.

Kunnan yrittäjien menestymisen edellytyksiä ja elinvoimaa voidaan vahvistaa rakentamalla uusia yritystiloja ns.talliosakemallilla. Hanke voidaan toteuttaa, mikäli riittävä määrä osakkeiden tarvitsijoita saadaan kasaan.

Suunnitelmavuosien 2021– 2022 tavoitteet

- 1) Teknisen toimen henkilöstöresurssien ja ostopalveluiden yhteensovittaminen.
- 2) Vuosikellojen laatiminen keskeisille kiinteistöille.
- 3) Olemassaolevan metsä- ja kiinteistöomaisuuden järkevä hyödyntäminen.

Palvelualue: **MAASEUTUPALVELUT**

VASTUUHENKILÖ **Lomituspäällikkö**

Toiminta-ajatus: Maaseututoimi vastaa maaseutuelinkeinojen hallintotehtävistä ja maaseutuelinkeinojen kehittämisestä sekä maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomituspalveluista. Maaseutuelinkeinoviranomaiselle säädettyjen tehtävien hoitamisesta on ollut vuoden 2012 alusta lukien yhteistoimintasopimus Puolangan kunnan kanssa. Ristijärven kunta vastaa maatalousyrittäjien lomituspalvelujen järjestämisestä Melan kanssa tehdyn toimeksiantosopimuksen mukaisesti pai-

kallisyksikön alueella, johon kuuluu Ristijärven lisäksi Hyrynsalmi, Paltamo, Puolanka ja Suomussalmi.

Lomituspalvelujen tarkoituksena on turvata maatalousyrittäjien toiminta vuosilomien ja sijaisapujen aikana. Lisäksi järjestetään tuettua maksullista lomittaja-apua mahdollisuuksien mukaan.

Ristijärven paikallisyksikkö vastaa turkistarhaajien lomituspalveluista koko Kainuussa lukuun ottamatta Vuolijoen aluetta.

TAVOITTEET 2020

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Tiedottamisen ja koulutuksen järjestäminen maaseutuyrittäjille yhteistyötahojen kanssa	Järjestetyt tiedotus-/koulutustilaisuuksien määrä	vähintään 1 /vuosi omassa kunnassa
Järjestetään maatalousyrittäjien lomituspalvelut lainmuokaisina kattavasti ja tasapuolisesti ammattitaitoisen henkilöstön avulla	<ul style="list-style-type: none"> ◆ vuosilomaa keskimäärin pv/yrittäjä ◆ sijaisapupyynnöiden toteutuminen ◆ tuetun maksullisen lomittaja-apun keskimääräinen käyttö pv/yrittäjä 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ keskimäärin käyttäjää kohti enintään 0,5 päivää alle laissa mainitun rajan, väh. 25, 5 pv/yrittäjä ◆ vähintään 90 % pyynnöistä ◆ ylittää edellisen vuoden tason
Asiakkaat tyytyväisiä saamiinsa lomituspalveluihin	Asiakastyytyväisyyskysely	<ul style="list-style-type: none"> ◆ lomittajien ammattitaidosta yleisarvosana vähintään 4 ◆ lomitushallinnon palvelusta yleisarvosana vähintään 4
Henkilöstön työhyvinvoinnin ja työssä jaksamisen parantaminen	sairauspoissaolo -%	alle vuoden 2019 tason
Lomituspalvelut järjestetään tarkoituksenmukaisesti ja taloudellisesti	<ul style="list-style-type: none"> ◆ lomitusaika/ky ◆ lomituspäivän nettohinta ilman matkakustannuksia 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ enintään +10% valtakunnallisesta keskiarvosta ◆ enintään +10% valtakunnallisesta keskiarvosta

Määrälliset tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Toteutuneet lomituspäivät	11311	11 235	11300	10 500
Nettopäiväkustannus €/ pv	169,12	165,81	170,70	173,88
Lomituspalvelujen käyttäjiä	199	185	195	165

HENKILÖSTÖ	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Vakinaiset viranhaltijat	1	1	1	1
Määräaikaiset viranhaltijat	-	-	-	-
Vakinaiset työsuhteiset	45	44	44	40
Määräaikaiset työsuhteiset (vuoden aikana)	55	48	50	45
Tilapäiset (vuoden aikana)	50	54	50	45
Yhteensä	151	147	145	131

TALOUS, MAASEUTUPALVELUT	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021 1 000 €	TS 2022 1 000 €
TOIMINTATUOTOT	2 449 187	2 422 614	2 360 546	2 361	2 361
Henkilöstökulut	-2 040 374	-2 058 314	-1 991 394	-1 992	-1 992
Palvelujen ostot	-334 558	-343 350	-345 150	-345	-345
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-17 758	-19 450	-19 150	-19	-19
Avustukset	-24 483	-25 700	-27 100	-27	-27
Muut toimintakulut	-52 944	-13 035	-15 103	-15	-15
TOIMINTAKULUT	-2 470 116	-2 459 849	-2 398 057	-2 398	-2 398
TOIMINTAKATE	-20 929	-37 235	-37 511	-37 511	-37 511
<i>Laskennalliset kustannukset</i>	3 365				
Kokonaiskustannukset	-24 294	-37 235	-37 511	-37 511	-37 511

Palvelualue: LUPA- JA VALVONTALAUTAKUNTA

Lupa- ja valvontalautakunnan toimialana on rakentamisen viranomaispalvelut, luvat, valvonta ja neuvonta. Lautakunta on uusi valtuustokauden 2017 – 2021 alusta aloittanut viisi-jäseninen toimielin.

Talous Lupa- ja valvontalautakunta	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Henkilöstökulut	-2 833	-2 000	-2 412	-2 412	-2 412
Palvelujen ostot	-362	-1 300	-750	-750	-750
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-23	-30	0	0	0
Muut toimintakulut	0	-200	-200	-200	-200
Toimintakulut/TOIMINTAKATE	-3 412	-3 530	-3 362	-3 362	-3 362

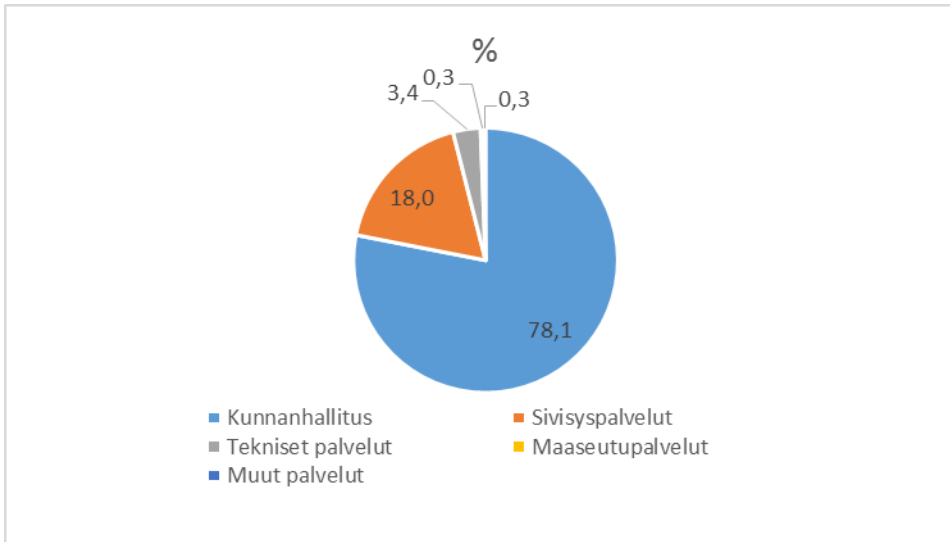
Lautakunnan esittelijänä toimii rakennustarkastaja. Rakennustarkastajapalvelut tuottaa sopimuksen perusteella Hyrynsalmen kunta.

Tavoitteet vuodelle 2020

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Luvattomat rakennukset lupakäytännön piiriin	Lupakäytännön piirin saatujen määrä	1 kpl / kk
Asiakkaan odotusajan lyhentäminen ja palvelun laadun parantaminen	Lupahakemukset käsittelyyn viikon kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta, asiakasneuvonta välittömästi puhelimitse tai toimistolla	luvan myöntämisen prosessi toteutettu kahden viikon kuluessa lupahakemuksen saapumisesta, maissamatyöluvut viikon sisällä
Tehokas toiminta	Rakennusvalvonnan toimintakate	Tuottojen kasvu / kulujen vähennys

Rakennusvalvonnassa on huomioitava jätevesijärjestelmien saattaminen haja-asutusalueella lain edellyttämään tilaan. Siirtymäaika muutokselle päättyi syksyllä 2019.

Palvelualueiden osuus toimintakatteesta

Kunnanhallituksen palvelualue sisältää kunnanhallituksen toiminnan lisäksi maakunnallisen yhteistoiminnan (Sote ky, Kainuu liitto, pelastuslaitos), hallintopalvelut, työllisyydenhoidon, asiointiliikenteen, elinkeinopalvelut, maankäytön ja siirtyneistä toiminnoista aiheutuvat eläkemenoperusteiset maksut, avustuslainat ja verotuskustannukset. Myös ateriapalvelut kuuluvat kunnanhallituksen palvelualueelle.

Sivistyspalvelut: varhaiskasvatus, perusopetus, kirjasto- ja kulttuuri sekä vapaa-ajanpalvelut, joista suurin yksittäinen menoerä on kansalaisopistopalvelut.

Tekniset palvelut: teknisen hallinnon lisäksi liikenneväylien ja kiinteistöhoito, metsien hoito, lämmöntuotanto, vesihuolto sekä liikuntapaikat.

Muut yhteensä: vaalit, valtuusto, tarkastuslautakunta sekä lupa- ja valvontalautakunta.

4. HENKILÖSTÖSUUNNITELMA 2020 - 2022

Palvelu-/tehtäväalue	v/t	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
YLEINEN HALLINTO						
Kunnanhallitus						
Kunnanjohtaja	v	1	1	1	1	1
Hallintopalvelut						
Hallintopäällikkö	v	1	1	1	1	1
Palvelusihteeri	v	1	1	1	1	1
Palvelusihteeri*	t	1	1	1	1	1
Kehittämispäällikkö	t	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Hallinto yhteensä		4,5	4,5	4,5	4,5	4,5
*työajasta tekniselle toimelle 40 %						
ATERIA- JA PUHTAANAPITOPALVELUT						
Palvelupäällikkö	v	1	1	1	0	0
Ruokapalvelutyöntekijä (osa työajasta puht.pid.)	t	4	4	4,6-0,8*	0,6-0,8*	0,6-0,8*
	t	3	3			
Ateria henkilöstö yhteensä	t	8	8		3	3
<i>Ateriapalveluhenkilöstö siirtyy Attendon Oy:lle 1.3.2020. TA-vuoden luvuissa 2 kk ja sen jälkeen mitoitus 0,6 – 0,8</i>						
<i>** osa-aikaisen työaika täsmentyy v. 2020 alussa, mahdollisesti yhdistäminen puhtaanapitohenkilön tehtävään</i>				5,6 – 0,8	3,6 – 3,8	3,6 – 3,8
SIVISTYSPALVELUT						
Lasten päivähoito						
Varhaiskasvatusvastaava						
Lastentarhanopettaja	v	1	1	1	1	1
Lastentarhanopettaja	v	1	1	1	1	1
Lastenhoitaja	t	6	1	1	1	1
Laitosapulainen	t	0	3	3	3	3
Päivähoitoavustaja	t	1	0	0	0	0
Perhepäivähoitaja <i>päiväkodilla</i>	t	1	1	1	1	1
<i>Määräaikaiset lastenhoitajat*</i>	t	4*	1	1	1	1
Päivähoito yhteensä			2	2	2	2
*käytetään vakinaisten sijaisena		12	10	10	10	10
Hyvinvointipalvelut						
Kirjasto-kulttuurisihteeri	v	1	1	1	1	1
Kirjastoapulainen	t	0,58	0,58	0,58	0,58	0,58
Vapaa-aikahjaaja	t	1	1	1	1	1
Hyvinvointipalvelut yhteensä		2,58	2,58	2,58	2,58	2,58

Palvelu-/tehtäväalue	v/t	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022
Perusopetus						
Opetushenkilöstö, josta	v		12	12	12	12
- vakinaiset	v		11	11	11	11
- määräaikaiset	t		2	2	2	2
- kuntien yhteiset opettajat (ostopalvelu)*						
- etäopettajat (ostopalvelu)*						
Avustava henkilöstö (koulunkäynninohjaajat, toimisto, iltapäiväkerho)	t					
- vakinaiset	t		5	5	5	5
- määräaikaiset (hankerah.)	t		1	1	1	1
Yhteensä kunnan palveluksessa olevat määräaikaiset: vakinaisten sijaisena toimivat yhteiset ja etäopettajat eivät sisälly kunnan henkilöstömäärään			18	18	18	18
<i>Sijaisia käytetään välttämättömässä tarpeessa. Osa sijaisuuksista hoidetaan sisäisillä järjestelyillä.</i>						
TEKNISET PALVELUT						
Tekninen päällikkö	v	1	1	1	1	1
Kiinteistönhoitaja	t	1	1	1	1	1
Rakennusmies/ja ympäristötyöntekijä	t	1	1	1	1	1
Määräaik. kiinteistönhoito- ympäristötyönt.	t	1	1	0,3*	0,3	0,3
Kehittämispäällikkö / Teknisen toimen talous- ja toimistopalvelu	t	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Puhtaanapito henkilöstö	t			3,0	3,0	3,0
Tekniset palvelut yhteensä.		4,5	4,5	6,8	6,8	6,8
<i>Palvelusihteerin työpanosta ohjattu teknisiin palveluihin 40 % (josta rak.tark. 15 %)</i>						
• varaus 4 kk						
MAASEUTUPALVELUT						
Lomituspäällikkö	v	1	1	1	1	1
Johtavat lomittajat	t	2	2	2	2	2
Määräaikainen johtava lomittaja (osa-aik.)	t	0	0,5	0,5	0,5	0,5
Maatalouslomittajat	t	42	42	38	38	38
Määräaikaiset maatalouslomittajat	t	19	50	45	45	45
Tilapäiset maatalouslomittajat (vuoden aikana)	t		50	45	45	45
Yhteensä		63	145,5	131,5	131,5	131,5
HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ (sis. työll. v. 2016)		114	198,1	174	174	174
- josta vakinaiset		87	86,6	82	82	82
Vakinaiset ilman lomittajia		46	44,6	44	44	44
TUKITYÖLLISTETYT kunnan toimipisteissä (arvio velvoitetyöllistettävistä/vuosi), jakson pituus enintään 6 kk	t	0	2	2	2	2

5. KONSERNIN TAVOITTEET

Yhteisöt

Kuntayhtymät otetaan mukaan konserniin, mutta ne eivät ole kunnan tytäryhteisöjä. Osakkuusyhteisö on konserniin kuulumaton yhteisö, jossa kunnalla on vähintään viidesosa ja enintään puolet yhteisön osakkeista tai osuuksien äänimäärästä ja jossa kunnalla on vähintään viidesosa yhteisön osakepääomasta. Osakkuusyhteisöjä vuoden 2019 alussa on yksi, Ristijärven Vesiosuuskunta.

Toimivat konserniyhtiöt 1.1.2020

Ristijärven Vuokratalot Oy	kunnan omistusosuus 100 %
Osuuskunta Seniorisilta Oy	kunnan omistusosuus 58,8 %

Kuntayhtymät

Kainuun Sosiaali- ja terveydenhuollon -ky	kunnan omistusosuus 2,48 %
Kainuun Jätehuolto -kuntayhtymä	kunnan omistusosuus 2,04 %
Kainuun liitto –kuntayhtymä	kunnan omistusosuus 1,81 %

Aktiivisesti toimivien yhtiöiden lisäksi kunnan 100 %:ssa omistuksessa ovat toistaiseks vailla aktiivista toimintaa oleva Seniorpolis Oy ja Ktö Oy Saukkohaka, jonka asunnonvuokraustoiminta on lopetettu ja vuokratalo on myyty. Yhtiö on vielä olemassa.

5.1 KONSERNIYHTIÖIDEN TOIMINNALLISET TAVOITTEET 2020

Toiminnalliset tavoitteet asetetaan merkittävimmille tytäryhteisöille. Vuokrataloja tarkastellaan yhtenä kokonaisuutena.

Ristijärven Vuokratalot Oy

Toiminta-ajatus

Vuokrataloyhtiön toiminta keskittyy vuokra-asuntojen vuokraustoimintaan sekä asuntojen hallintoihin ja markkinointiin. Tavoitteena on saavuttaa asuntojen korkea käyttöaste ja jatkaa rakennusten kunnostustoimia siten että asunnot ovat houkuttelevia ja viihtyisiä sekä turvallisia käyttää ja asua.

Visio

Ristijärven kunnan strategisena tavoitteena on saattaa kaikki Ristijärven kunnan suoraan tai välillisesti omistamat asuinhuoneistot kiinteistöyhtiön hallinnoitaviksi huomioiden Ristijärven Vuokratalot Oy:n taloudellinen kantokyky. Samalla tulee kuitenkin huolehtia siitä, että tarjottavien vuokra-asuntojen määrä vastaa kysyntää. Yhtiö hallinnoi, ylläpitää ja vuokraa huoneistoja sekä kehittää yhtiön tuottamia palveluita.

Toiminta vuonna 2021

Ristijärven Vuokratalot Oy jatkaa edelleen rakennusten suunnitelmallista kunnostusta. Tulevana toimintavuotena on tarkoitus suunnitella ja toteuttaa Esalantien pesuhuoneiden korjaukset. Tämän lisäksi on tarkoitus tehdä maalaus-kunnostuksia useissa kohteissa. Asumisviihtyvyyttä pyritään parantamaan kuuntelemalla asukkaita ja heidän toiveitaan sekä vastaamalla toiveisiin mahdollisuuksien mukaan.

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Asukasviihtyvyys	Asukasvaihtuvuus	< 20 uutta vuokrasopimusta
Viihtyisät asunnot	Asukastyytyväisyys, suunnitelmalliset vuosikorjaukset	Suunniteltujen vuosikorjausten toteuttaminen
Asuntojen hyvä käyttöaste	Käyttöaste	Käyttöaste vähintään 90 %
Tasapainoinen talous	tulot > kulut + poistot	yhtiön tulos

Osuuskunta Seniorisilta, VIRTAALA

Visio

Osuuskunta Seniorisillan liiketoiminta-ajatuksen tavoitteena on asiakaskunnan kokonaisvaltaisen palvelukokonaisuuden toteuttaminen perustuen hyvinvointi- / liikuntapalvelujen, ohjelmapalvelujen, majoituspalvelujen ja kahvilapalvelujen myymiseen. Osuuskunnan tarkoituksena on terveyttä, kunnon pysymistä ja hyvää oloa edistävien palveluiden tuottaminen erityisesti ikääntyville henkilöille kannattavan liiketoiminnan muodossa. Lisäksi varsinaisen tarkoituksen tukemiseksi on tarkoituksena tarjota palveluita ja tiloja kaiken ikäisille asiakkaille sekä yrityksille.

Toiminta ja organisaatio

Osuuskunta Seniorisilta ylläpitää Liikuntatalo Virtaalan toimintaa ja harjoittaa vuokraustoimintaa omistamissaan Apartementos huoneistoissa osoitteessa Verkkotie 10. Toiminnan tavoitteena on löytää uusia käyttäjäryhmiä palvelujen piiriin ajankohtaisilla teemoilla ja palvella paikkakuntalaisia sekä matkailijoita. Asuntojen vuokrausta lyhyt- ja pitkäaikaiseen käyttöön jatketaan ja mahdollisuuksien mukaan laajennetaan.

Vastuuorganisaationa toimii osuuskunnan hallitus, jossa ovat edustettuina osuuksien omistajat. Kunnan omistusosuus on suoraan 58,8 % ja Senioripolis Oy:n kautta 29,4 %. Osuuskunnalla on kaksi työntekijää.

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Toimintojen käyttöaste	Kävijämäärät	Kävijämäärät lisääntyvät
Toiminnan tehostaminen	Muutos palvelujen käyttäjissä Osaava henkilökunta	Uusia palveluja otetaan käyttöön resurssit huomioiden Palvelut toteutetaan kustannus- tehokkaasti.
Menojen kattaminen toiminnasta saaduilla tuloilla	Tulos ilman avustusta Kunnan rahoitus	Toiminnan tehostaminen Avustuksen nostetaan mahdollisimman vähän

Konsernijohdolle ja kunnan edustajille asetetut tavoitteet

	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Konsernijohdolle asetetut tavoitteet					
Konsernijohdon raportoitava valtuustolle, krt/v	2	2	2	2	2
Konsernin toimintatuotot toimintakuluista, %	55,4	54,71	55,19	-	-
Konsernin vuosikate poistoista, %	28,2	68,9	92,29	-	-
Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus, %	44,1	36,6	38,7	-	-
Konsernin korolliset lainat/asukas, €	5 897	4 583	5 105	-	-
Kunnan edustajille asetut tavoitteet					
Edustajien raportoitava tytär yhteisöstä kunnanhallitukselle, krt/v	-	-	2	2	2

Kunnan vastuusitoumukset tytäryhteisöissä 1.1.2019

<i>Ristijärven Vuokratalot Oy</i>	euroa 1 215 000
-----------------------------------	--------------------

Kunnan takausvastuut osakkuusyhteisöissä 1.1.2019

Ristijärven Vesihuolto-osuuskunta	361 079 €
Ristijärven vanhaintukisäätiö	49 166 €